

SOCIÁLNE POISTENIE

Odborný mesačník Sociálnej poisťovne

1
2010

1€ | 30,1260 Sk

Legislatíva:

Nová právna úprava
rodičovského príspevku

Aktuálne:

Invalidné dôchodky od 1. januára
2010

Téma mesiaca:

Rozhodnutia Sociálnej poisťovne -
ich právoplatnosť a vykonateľnosť

Servis:

Opatrovatelia a osobní asistenti
v sociálnom poistení

SOCIÁLNA POISŤOVŇA

9 771337 984004 06

Tabuľka platenia poistného od 1. januára 2010

		Nemocenské poistenie	Dôchodkové poistenie		Poistenie v nezamestnanosti	Garančné poistenie	Úrazové poistenie 7)	Rezervný fond 8)	Spolu
Zamestnanec	Sadzba poistného	1,4 %	4 %	3 % **	1 % ***				
	Maximálny VMZ 2)	1 084,55 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur				
	Suma poistného	15,10 eur	115,60 eur	86,70 eur	28,90 eur				246,30 eur
Zamestnávateľ	Sadzba poistného	1,4 %	14 %	3 % **	1 % ***	0,25 % *	0,8 6)	4,75 %	
	Maximálny VMZ 2)	1 084,55 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur	1 084,55 eur	neobmedzený	2 892,12 eur	
	Suma poistného	15,10 eur	404,80 eur	86,70 eur	28,90 eur	2,70 eur		137,30 eur	675,50 eur 7)
Povinne poistená SZČO 3)	Sadzba poistného	4,4 %	18 %	6 % **				2 %	
	Minimálny VMZ 1)	319,58 eur	319,58 eur	319,58 eur				319,58 eur	
	Suma poistného	14,00 eur	57,50 eur	19,10 eur				6,30 eur	96,90 eur
	Maximálny VMZ 2)	1 084,55 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur				2 892,12 eur	
	Suma poistného	47,70 eur	520,50 eur	173,50 eur				57,80 eur	799,50 eur
Dobrovoľne poistená osoba 4)	Sadzba poistného	4,4 %	18 %	6 % **	2 % ***			4,75 %	
	Minimálny VMZ 1)	319,58 eur	319,58 eur	319,58 eur	319,58 eur			319,58 eur	
	Suma poistného	14,00 eur	57,50 eur	19,10 eur	6,30 eur			15,10 eur	112,00 eur
	Maximálny VMZ 2)	1 084,55 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur	2 892,12 eur			2 892,12 eur	
	Suma poistného	47,70 eur	520,50 eur	173,50 eur	57,80 eur			137,30 eur	936,80 eur
Štát 5)	Sadzba poistného		18 %	6 %				2 %	
Sociálna poisťovňa 9)	Sadzba poistného		18 %						
	Za poberteľov úrazovej renty do dovŕšenia dôchodkového veku alebo do priznania predčasného starobného dôchodku								

1) minimálny vymeriavací základ = za obdobie od 1. januára 2010 je určený pre povinne poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu a dobrovoľne poistenú osobu vo výške 44,2 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné na sociálne poistenie, t. j. 319,58 EUR. Minimálny vymeriavací základ pre zamestnanca už s účinnosťou od 1. januára 2010 na účely sociálneho poistenia nie je upravený, avšak zamestnávateľ má naďalej podľa pracovnoprávných predpisov povinnosť odmeňovať zamestnanca v súlade s ustanoveniami zákona o minimálnej mzde zamestnanca.

2) maximálny vymeriavací základ platný od 1. júla 2009
- nemocenské poistenie, garančné poistenie = 1 084,55 EUR
- dôchodkové poistenie, poistenie v nezamestnanosti, rezervný fond solidarity = 2 892,12 EUR

3) od 1. júla 2009, resp. od 1. októbra 2009 vzniklo povinné nemocenské poistenie a povinné dôchodkové poistenie tým samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO), ktorých príjem (bez odpočítania výdavkov) bol za rok 2008 vyšší ako 12-násobok minimálnej mzdy (12 x 295,50 EUR), teda vyšší ako 3 546,00 EUR. Hranica príjmov z podnikania a z inej samostatnej zárobkovej činnosti, dosiahnutých za kalendárny rok 2009, na základe ktorej sa bude posudzovať vznik povinného nemocenského poistenia a povinného dôchodkového poistenia samostatne zárobkovo činných osôb k 1. júlu 2010, resp. k 1. októbru 2010, bude v sume 3 834,96 EUR (12 x 319,58 EUR = 3 834,96 EUR)

4) dobrovoľne poistená osoba vymeriavací základ v zákonom stanovených hraniciach určuje sama a môže si vybrať všetky druhy poistenia alebo len jedno z nich; pokiaľ si platí dobrovoľne dôchodkové poistenie je povinná platiť aj poistné do rezervného

fondy solidarity

5) štát platí poistné na starobné poistenie, invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za

- fyzickú osobu s trvalým pobytom na území SR, ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku s trvalým pobytom na území SR a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti,

- fyzickú osobu s trvalým pobytom na území SR, ktorá sa riadne stará o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom po dovŕšení šiestich rokov jeho veku s trvalým pobytom na území SR najdlhšie do 18 rokov jeho veku a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tejto starostlivosti,

- fyzickú osobu s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie a fyzickú osobu, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím najmenej 140 hodín mesačne, v rozsahu najviac 12 rokov a podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu tohto opatrovania alebo výkonu osobnej asistencie,

- povinne nemocensky poisteného zamestnanca a samostatne zárobkovo činnú osobu, v období, v ktorom sa im poskytuje materské

6) do 31. decembra 2011 platí zamestnávateľ poistné na úrazové poistenie vo výške 0,8% z vymeriavacieho základu zamestnanca

7) k celkovej sume poistného je potrebné pripočítať aj poistné na úrazové poistenie, ktoré sa vypočíta zo skutočného vymeriavacieho základu zamestnanca, z dôvodu, že vymeriavací základ na platenie poistného na úrazové poistenie zamestnávateľom nie je obmedzený najvyššou výškou,

8) sadzba poistného do rezervného fondu solidarity v období od

1. apríla 2009 do 31. decembra 2010 je pre povinne dôchodkovo poistenú samostatne zárobkovo činnú osobu 2 % z vymeriavacieho základu.

* na účely úrazového a garančného poistenia je zamestnávateľom aj právnická osoba alebo fyzická osoba, pre ktorú zamestnanec vykonáva prácu na základe dohôd o prácach vykonávaných mimo pracovného pomeru

** invalidné poistenie neplatí:

- poistenec, ktorý je dôchodkovo poistený po priznaní starobného dôchodku alebo predčasného starobného dôchodku

- a zamestnávateľ za tohto zamestnanca

*** poistenie v nezamestnanosti sa nevzťahuje na:

a) zamestnanca podľa zákona č. 400/2009 Z. z. o štátnej službe a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa zákona č. 154/2001 Z. z. o prokurátoroch a právnych čakateľoch prokuratúry v znení neskorších predpisov a podľa zákona č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbore v znení neskorších predpisov a zamestnanca, ktorým je fyzická osoba vo výkone väzby a fyzická osoba vo výkone trestu odňatia slobody, ak sú zaradené do práce, s výnimkou fyzickej osoby vo výkone trestu odňatia slobody zaradenej na výkon iných prospešných prác (zákon č. 475/2005 Z. z.)

b) fyzickú osobu, ktorej bol priznaný starobný dôchodok, predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 %.

Poznámka: Suma poistného sa na jednotlivé druhy poistenia a poistného do rezervného fondu solidarity určuje z vymeriavacieho základu vždy samostatne. Vymeriavací základ sa zaokrúhľuje na celé eurocenty nahor. Jednotlivé sumy poistného sa zaokrúhľujú na desať eurocentov nadol.

OBSAH

> AKTUÁLNE / LEGISLATÍVA

Chudoba na Slovensku: Mýty a fakty	2
Najvýznamnejšie legislatívne zmeny v skratke	4
Mimoriadne uplatnenie inštitútu odpustenia povinnosti zaplatiť penále	5
Nová právna úprava rodičovského príspevku	6

> AKTUÁLNE

Invalidné dôchodky od 1. januára 2010	9
---------------------------------------	---

> TÉMA MESIACA

Rozhodnutia Sociálnej poisťovne - ich právoplatnosť a vykonateľnosť	11
---	----

> SERVIS

Poberatelia peňažného príspevku na opatrovanie a osobní asistenti v sociálnom poistení	15
--	----

> EURÓPSKA ÚNIA

Príprava na uplatňovanie nových nariadení koordinácie sociálneho zabezpečenia	18
Systém dôchodkového poistenia v čase krízy	19

> PORADŇA

Prvá pracovná kategória a dôchodkový vek	20
Je možné potvrdiť kópiu evidenčného listu?	21
Dodatočné daňové priznanie a platenie poistného	22

> SERVIS

Kde nás nájdete v Trenčianskom kraji	22
--------------------------------------	----

Milí čitatelia

nový rok sa pre mnohých spája s myšlienkou nových začiatkov. Dovoľte mi, aby som vám v úvode zaželať najmä veľa zdravia, lásky, porozumenia a vzájomnej tolerancie, ako aj pohody a pokoja v rodinách.

Nový rok prináša zo sebou väčšinou nové plány, životné predsavzatia a úvahy. Tešíme sa na to, čo nové dokážeme, ako mnohé veci zmeníme, a zároveň sa v mysli vraciame k lanskému obdobiu. A tak mi nedá, aby som podobnú rešerš našej práce neurobila aj ja.

Som spokojná, že aj napriek hospodárskej kríze sme zvládli situáciu tak, že naše opatrenia prijaté na udržanie pracovných miest, ako aj vytvorenie nových, získali podporu a ocenenie v Európskej únii.

Významné zmeny sa uskutočnili v sociálnom poistení, v starobnom dôchodkovom sporení a v doplnkovom dôchodkovom sporení už v priebehu minulého roka aj v tomto roku.

Veľmi ma teší, že prvý január 2010 znamená skutočne veľa pozitívnych zmien a dobrých správ pre viacerých poistencov. V prvom rade uvediem **zmenu podmienok nároku na invalidný dôchodok**. Mení sa počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok v závislosti od veku poistenca. Tento počet sa bude zisťovať z celého obdobia pred vznikom invalidity, nielen z posledných 10 rokov pred jej vznikom, ako to bolo pred 1. januárom 2010. Súčasne sa umožní poistencom, ktorým nevznikol nárok na invalidný dôchodok, pretože nezískali potrebný počet rokov dôchodkového poistenia, po posúdení zdravotného stavu znovu požiadať o invalidný dôchodok, a to podľa nových podmienok. Takže sme vychádzali v ústrety občanom, napr. aj osobám s ťažkým zdravotným postihnutím, a mali sme na zreteli ich neraz ťažkú životnú situáciu. Fyzické osoby, ktoré vykonávajú osobám s ťažkým zdravotným postihnutím osobnú asistenciu, sa z výkonu osobnej asistencie stali poistencami štátu.

Ďalej nesmiem opomenúť ani ten fakt, že obrovský kus práce sme vykonali na zlepšenie kvality života seniorov. Od 1. januára 2009 bola totiž prijatá zmena v oblasti valorizácie, teda presun termínu valorizácie dôchodkových dávok z 1. júla na 1. ja-

>>>

nuár príslušného kalendárneho roka. Touto zmenou sme naštartovali zvýšenie celoročných príjmov všetkých dôchodcov.

Za dôležitý krok považujem valorizáciu dôchodkových dávok a úrazových dávok. Od 1. januára 2010 sa opatrením Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky zvyšujú dôchodkové dávky o 3,05 %. **Priemerný vyplácaný starobný sólo dôchodok sa tak zvýši z 339,33 eura (údaj k 30. novembru 2009) na približne 349,68 eura, t. j. o 10,35 eura.** Výdavky spojené s týmto zvýšením sa predpokladajú v sume 165 miliónov 310-tisíc eur. Od 1. januára 2010 sa úrazové dávky, ktoré podliehajú valorizácii, zvyšujú taktiež o 3,05 %. Predpokladá sa, že výdavky spojené s týmto zvýšením budú 625-tisíc eur.

S účinnosťou od 1. februára dochádza k zmene započítavania obdobia rodičovskej dovolenky na nárok na dávku v nezamestnanosti. To znamená, že do obdobia poistenia v nezamestnanosti na nárok na dávku v nezamestnanosti sa započíta obdobie prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky. Takýmto riešením sa predíde situácii, že matkám, ktorým sa po čerpaní rodičovskej dovolenky skončí pracovný pomer, by nevznikol nárok na dávku v nezamestnanosti.

Z dôvodu administratívneho zjednodušenia povinností samostatne zárobkovo činných osôb, ktoré zo zákona sú povinné k 1. júlu príslušného kalendárneho roku predkladať Sociálnej poisťovni výpis z daňového priznania, budú samostatne zárobkovo činné osoby v daňovom priznaní vykazovať aj údaj o obdobiach výkonu samostatnej zárobkovej činnosti. Od 1. januára 2011 údaje z daňového priznania oznámi daňové riaditeľstvo Sociálnej poisťovni. Takýmto riešením sa odbremení aj Sociálna poisťovňa, aj samostatne zárobkovo činné osoby – tie nebudú musieť osobne k 1. júlu predkladať výpisy z daňových priznaní, čím sa odstráni nápor a dlhé rady pred pobočkami Sociálnej poisťovne.

Dočasne sme znížili odvodovú povinnosť pre samostatne zárobkovo činné osoby, a to znížením sadzby na platbu poistného do rezervného fondu solidarity z pôvodných 4,75 % na 2 % s účinnosťou od 1. apríla 2009 do 31. decembra 2010. Podotýkam, že rezervný fond solidarity je účelovo určený na solidaritu medzi poistencami, ktorá sa v čase krízy uplatňuje vo vzťahu k samostatne zárobkovo činným osobám tým, že sem platia počas prechodného obdobia nižšiu sadzbu poistného. Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR spomedzi všetkých návrhov pre živnostníkov podporilo práve tento návrh. Nemá totiž nepriaznivý dosah na ich neskoršie nároky z dôchodkového poistenia, keďže vymeriavací základ na platenie poistného do fondu solidarity nemá vplyv na určenie sumy dávky, a zároveň znamená najjednoduchší zásah do systému sociálneho poistenia.

Od prvého januára sa mení minimálny vymeriavací základ pre SZČO, dobrovoľne poistené osoby a vybraný okruh poistencov štátu. Na určenie minimálneho vymeriavacieho základu pre povinne nemocensky poistenú SZČO a povinne dôchodkovo poistenú SZČO, dobrovoľne nemocensky poistenú osobu a dobrovoľne dôchodkovo poistenú osobu a dobrovoľne poistenú osobu v nezamestnanosti sa nebude používať minimálna mzda zamestnancov v pracovnom pomere, ktorí sú odmeňovaní mesačnou mzdou, ale veličina zodpovedajúca sume 44,2 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu (priemerná mesačná mzda v hospodárstve SR) za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné.

Významné zmeny sme urobili v dôchodkovom sporení, a to v jeho oboch formách, v starobnom dôchodkovom sporení a v doplnkovom dôchodkovom sporení. V „druhom pilieri“ sme s účinnosťou od 1. júla 2009 znížili odplatu za správu majetku v dôchodkovom fonde takmer o dve tretiny a zaviedli sme garančný účet, ktorý slúži nielen na výplatu novovytvorenej odplaty za zhodnotenie majetku, ale aj na garantovanie prostriedkov, ktoré do systému vložili sporitelia. Doplnkové dôchodkové sporenie, ktoré pokladáme za významnú súčasť dôchodkového systému v Slovenskej republike, sme sa rozhodli pre občanov zatraktívniť, a to najmä znížením hranice odplaty za správu príspevkového doplnkového dôchodkového fondu na 2 %, zavedením odplaty za zhodnotenie majetku v doplnkovom dôchodkovom fonde alebo zrušením odplaty za prestup účastníka do inej doplnkovej dôchodkovej spoločnosti po uplynutí troch rokov od uzavretia účastníckej zmluvy. Novela zákona o doplnkovom dôchodkovom sporení prinesie občanovi dlho očakávané pozitívne zmeny. Tieto úpravy totiž smerujú k posilneniu postavenia doplnkového dôchodkového sporenia v dôchodkovom systéme a zároveň uvoľňujú niektoré obmedzenia a limity, v súlade s postavením doplnkových dôchodkových fondov sa zvýši výnosnosť doplnkových dôchodkových fondov v prospech sporiteľa.

Vážení čitatelia, na záver mi dovoľte poďakovať sa vám za vašu dôveru a podporu prejavenu v listoch, telefonátoch či pri osobných stretnutiach. Veľmi si to vážim! Dávam vám prísľub, že aj v tomto roku budeme robiť všetko na zlepšenie kvality života v sociálnej, rodinnej, ako aj pracovnej oblasti. A možno trochu výnimočne zakončím svoj príhovor slovami starorímskeho filozofa, rečníka a prozaika Marca Tullia Cicera: „Šťastný život spočíva v pokoji mysle.“ Ešte raz – želám vám zdravie, šťastie a spokojnosť.

Viera Tomanová
ministerka práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Chudoba na Slovensku: Mýty a fakty

Stále pretrvávajúca hospodárska kríza sa prelieva do sociálnej. Viacerí ľudia majú čo robiť, aby si zabezpečili minimálny životný štandard. Najohrozenejšími sociálnymi skupinami sú v každom krízovom období mladí ľudia, viacčlenné či neúplné rodiny, ženy a aj dôchodcovia. S cieľom informovať a zmieriť vplyvy krízy na obyvateľstvo vyhlásila Európska únia rok 2010 za Rok chudoby. Čo vlastne chudoba znamená?

Nie je to tak dávno (v júli 2009), čo sa v mnohých médiách objavili informácie o správe Európskeho štatistického úradu (Eurostatu), ktorá sa týkala chudoby v členských krajinách únie vrátane SR. Ako to už v podobných prípadoch býva, väčšina mienkotvorných médií správu vzrušene komentovala pod mottom: „Na Slovensku panuje najväčšia bieda zo všetkých krajín únie“. Viaceré chybné interpretácie a polopravdy, publikované na stránkach denníkov, niektorí opoziční politici využili na zavádzajúce vyhlásenia, že u nás vzrástla miera chudoby, respektíve že súčasný vládny kabinet nerobí nič na zmiernenie rastúcej nezamestnanosti...

Zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach domácností sa na Slovensku uskutočnilo už po štvrtý raz v rámci európskeho projektu štatistiky chudoby a sociálneho vylúčenia (EU SILC 2008 – Statistics on Income and Living Conditions). SR sa do tohto projektu, ktorý má odpovedať aj na otázku, koľko ľudí je ohrozených rizikom chudoby, zapojila krátko po svojom vstupe do Európskej únie. Existuje, pochopiteľne, mnoho spôsobov, ako chudobu definovať a ako ju merať. Inú metodiku používa Európsky štatistický úrad a inú napríklad Európska komisia, ktorá uskutočňuje prieskumy verejnej mienky v členských krajinách únie prostredníctvom tzv. Eurobarometra.

V prípade EU SILC 2008 ide o harmonizované zisťovanie údajov o príjmoch, úrovni a štruktúre chudoby v krajinách únie na základe jednotných štatistických ukazovateľov a

metód. Projekt preto umožňuje nielen medzinárodné porovnávanie SR v rámci únie, ale aj analyzovanie sociálnej situácie domácností na Slovensku. Štatistické zisťovanie EU SILC 2008 sa uskutočnilo v prvej polovici roka 2008, preto sa v ňom ešte neodrážajú účinky celosvetovej finančnej a hospodárskej krízy. Terénny zber dát prebehol v 5 450 náhodne vybraných domácnostiach v 308 obciach a do databázy bolo zaradených 14 098 osôb vo veku 16 rokov a viac.

Riziko chudoby ohrozovalo 11% Slovákov

Prieskum ukázal, že v EÚ je ohrozených chudobou 78 miliónov ľudí, teda asi 16 % obyvateľov únie. V SR je to 11 %, to znamená približne 595-tisíc osôb. Od začiatku zisťovania v roku 2005 sa miera rizika chudoby v SR znížila o 5 %, takže cieľ Lisabonskej stratégie sa u nás naplnil. Rovnako ako Slovensko skončilo napríklad Švédsko, oveľa horšie je na tom Lotyšsko s 21 %, naopak, o jedno percento lepšie výsledky ako my zaznamenala Česká republika, Holandsko či Island (10 %). Do skupiny obyvateľov, ktorí sú v SR najviac ohrození rizikom chudoby, patria nezamestnaní (43 %), viacpočetné rodiny (33 %), dôchodcovia (10 %), deti do 17 rokov a jednotlivci nad 65 rokov. Naopak, rapidne pokleslo riziko chudoby v domácnostiach s jedným rodičom, a to z 32 % na 21 %, taktiež v rodinách s dvomi dospelými a jedným závislým dieťaťom – z 13 % na 10 %, pri dvoch závislých deťoch zo 17 % na 10 %. Pozitívny posun nastal aj v oblasti úhrady nákladov na bývanie, pri splácaní úverov, lízingu, nákupov na splátky. Kým v roku 2005 v prieskume až 8,1 % domácností uviedlo, že majú nedoplatky pri platení nájomného či hy-

potéky, v roku 2008 to bolo už len 4,3 %. Nedoplatky pri energiách v roku 2005 malo 9 % domácností, v roku 2008 iba 3,4 % domácností.

Úroveň chudoby ovplyvňujú rôzne faktory

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR si uvedomuje, že legislatívne nastavenie sociálnej ochrany a výdavky na odstraňovanie rizika chudoby hrajú dôležitú úlohu pri redukcii rizika chudoby ako takej. Podľa rezortnej ministerky Viery Tomanovej súčasná vláda ihneď po nástupe začala chudobou ohrozeným skupinám obyvateľstva pomáhať. Ide najmä o pomoc v podobe rôznych sociálnych dávok, ako sú napríklad **rodinné prídavky, nemocenské dávky, dávky v invalidite**, vianočný príspevok, **finančné príspevky pri narodení prvého, druhého i tretieho dieťaťa** atď. Občanom sa poskytujú napríklad priame finančné transfery na zvýšenie príjmu, pomoc v hmotnej núdzi či náhradné výživné. Najohrozenejšie skupiny obyvateľstva majú nárok aj na materiálnu pomoc. Ide o školské dotácie a poskytovanie služieb starostlivosti. Dôležitá je aj sociálno-právna ochrana detí alebo sociálna kuratela. Rezort práce podporuje aj tzv. aktívnu inklúziu, teda začleňovanie ľudí do spoločnosti. Pomáha pri prístupe k zamestnaniu, vzdelávaniu a pri aktívnej participácii na spoločenskom živote. Ak by sa táto sociálna pomoc nezohľadnila, miera rizika chudoby by, podľa Roberta Vlačuhu zo Štatistického úradu SR, bola oveľa vyššia a dosiahla by úroveň 37 %.

Problémová nezamestnanosť

Z hľadiska možného rizika chudoby je dôležité, aby aj existujúci nezamestnaní získali zamestnanie, kým nespadnú do sociálnej siete. Na protikrizové opatrenia v oblasti služieb zamestnanosti, ktoré zaviedla vláda od začiatku marca roku 2009, sa do konca októbra vynaložilo 25,7 mil. eur. Najväčšia suma smerovala na príspevok na podporu vytvorenia nového pracovného miesta. Za osem mesiacov na tento účel išlo 13,96 mil. eur, za ktoré sa vytvorilo 4 289 pracovných miest. Na príspevok na podporu udržania zamestnanosti od začiatku marca do konca októbra smerovalo 11,62 mil. eur. Vďaka tejto sume sa podporilo udržanie takmer 40,2 tis. pracovných miest. Príspevok pritom od jeho zavedenia využilo 251 zamestnávateľov. Ide o príspevok, ktorý slúži na úhradu poistného na sociálne poistenie a zdravotné poistenie za zamestnancov za podmienky odstavenia prevádzky firmy a následného vyplácania náhrady mzdy vo výške 60 % zo mzdy. Novým príspevkom, ktorý sa uplatňuje ako jedno z protikrizových opatrení, je aj príspevok ku mzde zamestnanca. Úrady práce od začiatku marca do konca októbra uzatvorili 146 dohôd o poskytnutí tohto príspevku.

Politické „salto mortale“

Opozícia tvrdí, že všetky opatrenia vlády sú len kozmetické a nič na odstránenie chudoby na Slovensku neprinášajú. V tejto súvislosti sa však natíska viacero otázok: Kto hneď po voľbách v roku 2002 zrušil 22 sociálnych zákonov, prijatých tesne predtým? Kto 25 tisícim invalidov – ako sa ukázalo neskôr – protiústavne odobral alebo znížil dôchodky? Kto znížil výšku prídavkov na deti pre mnohé mladé rodiny? Kto skrátil dobu nároku na dávku v nezamestnanosti na 6 mesiacov? Kto zásadnou zmenou Zákonníka práce oslabil postavenie, právne istoty a sociálnu ochranu zamestnancov tak, že Slovensku hrozila žaloba zo strany Európskej komisie? Kto zablokoval súhlas s podpisom Európskeho zákonníka sociálneho zabezpečenia, čo kritizovala i Medzinárodná organizácia práce? Boli to tí politici, ktorí dnes sedia v opozičných laviciach a odrazu prejavujú až dojemnú starostlivosť o občanov. Dve veci, ktoré sa navzájom vylučujú. Pochopiteľne, nebolo by to po prvý raz, keď opoziční politici sú schopní poprieť aj sami seba a základné princípy, na ktorých stojí ich politika.

Kríza zvýši riziko chudoby

Riziko chudoby, napriek opatreniam terajšej vlády SR, asi vzrastie. Vyplynulo to z analýzy súčasného stavu a vývoja zamestnanosti v SR, o ktorej rokoval vládny kabinet na svojej mimoriadnej schôdzi v novembri 2009. Na vine je pretrvávajúca hospodárska a finančná kríza, ktorá negatívne vplyva na trh práce, zamestnanosť, a tým aj na sociálnu úroveň Slovákov. V roku 2009 sa vládny kabinet sústreďoval najmä na udržanie zamestnanosti vo forme príspevku na zapracovanie znevýhodnených uchádzačov o zamestnanie či príspevku na absolventskú prax. Na tento účel vynaložil viac ako 20 miliónov eur a podporil vyše 70-tisíc pracovných miest. Vytvorenie nových 82-tisíc pracovných príležitostí stálo štát v roku 2009 takmer 100 miliónov eur. Na udržanie 37-tisíc pracovných miest v prvých šiestich mesiacoch roku 2010 vláda vyčlenila viac ako 10 miliónov eur. Ešte viac, takmer 49 miliónov eur, bude stať vytvorenie okolo 42-tisíc nových miest. Na ich tvorbu vládny kabinet dnes využíva 16 rôznych opatrení. Patrí sem napríklad príspevok na presťahovanie za prácou, dochádzku za prácou, ale aj na prípravu uplatnenia zdravotne postihnutého občana či príspevok na samostatnú zárobkovú činnosť. Opatrenia vlády na trhu práce si do júna 2010 vyžadujú celkove takmer 180 miliónov eur. Mali by prispieť k udržaniu a vytvoreniu vyše 236-tisíc pracovných miest. Ako sa táto skutočnosť odrazí na riziku chudoby na Slovensku, dá odpoveď až nasledujúci prieskum EU SILC 2009, ktorého výsledky budú známe v máji 2010.

Karol Palkovič
piblicista

Najvýznamnejšie legislatívne zmeny v skratke

Prehľad najvýznamnejších legislatívnych zmien prijatých zákonom č. 572/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Národná rada Slovenskej republiky na svojej decembrovej schôdzi schválila na základe návrhu poslankyne Jany Valovej v poradí už 33. novelu zákona o sociálnom poistení.

Zákon č. 572/2009 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, obsahuje okrem novely zákona o sociálnom poistení aj novelu zákona o starobnom dôchodkovom sporení a zákona o pomoci v hmotnej núdzi. Zákon nadobúda účinnosť 1. januára 2010 okrem neskôr osobitne uvedených výnimiek.

Zmeny v zákone o sociálnom poistení

➤ právne zakotvenie možnosti prevodu dôchodkových práv zamestnancov – úradníkov Európskej únie

Právnu úpravu realizuje Slovenská republika povinnosť zabezpečiť transfer dôchodkových práv pri prestupe úradníka Európskej únie z národného systému sociálneho zabezpečenia do systému Európskej únie. Na žiadosť úradníka Sociálna poisťovňa prevedie jeho dôchodkové práva ako finančnú sumu určenú v závislosti od získaného obdobia dôchodkového poistenia a dosiahnutého vymeriavacieho základu za toto obdobie; ak je úradník aj sporiteľom v systéme starobného dôchodkového sporenia, Sociálna poisťovňa oznámi skutočnosť, že požiadal o prevod svojich dôchodkových práv aj príslušnej dôchodkovej správcovskej spoločnosti. Prevodom dôchodkových práv dochádza k ich vyňatiu zo systému sociálneho zabezpečenia Slovenskej republiky do systému sociálneho zabezpečenia Európskej únie. Obdobne môže dôjsť k prevodu dôchodkových práv aj opačne.

➤ započítavanie čerpania rodičovskej dovolenky do obdobia poistenia v nezamestnanosti

S účinnosťou od 1. februára 2010 sa do obdobia poistenia v nezamestnanosti na nárok na dávku v nezamestnanosti bude započítavať aj obdobie prerušenia povinného poistenia v nezamestnanosti zamestnanca z dôvodu čerpania rodičovskej dovolenky podľa

pracovnoprávných predpisov. Ak takéto obdobie trvalo v čase od 1. februára 2006 do 31. januára 2010, započíta sa ako obdobie povinného poistenia v nezamestnanosti v prípade, že uchádzač o zamestnanie bude zaradený do evidencie po 31. januári 2010, t. j. nárok na dávku v nezamestnanosti vznikne po tomto dni.

➤ zrušenie povinnosti samostatne zárobkovo činných osôb predkladať Sociálnej poisťovni výpis z daňového priznania

Samostatne zárobkovo činné osoby s účinnosťou od 1. januára 2011 už nebudú povinné každoročne v zákonom stanovenom termíne predkladať Sociálnej poisťovni daňové priznanie vrátane výpisu z opravného daňového priznania a dodatočné daňové priznanie za predchádzajúci kalendárny rok. Všetky údaje, ktoré sú relevantné pre vznik a zánik účasti samostatne zárobkovo činnnej osoby na povinnom nemocenskom poistení a povinnom dôchodkovom poistení, bude Sociálna poisťovňa oznamovať Daňové riaditeľstvo Slovenskej republiky.

➤ „generálny pardon“

Ak fyzická osoba alebo právnická osoba za platí najneskôr do 30. apríla 2010 dlžné poistné a dlžné príspevky na starobné dôchodkové sporenie za obdobie pred 1. januárom 2010, Sociálna poisťovňa nepredpíše penále alebo odpustí povinnosť zaplatiť predpísané penále viažuce sa na toto poistné a príspevky. O odpustenie povinnosti zaplatiť penále nie je potrebné žiadať, pretože Sociálna poisťovňa po splnení zákonom stanovených podmienok bude konať z úradnej povinnosti.

➤ právne zakotvenie funkcie Sociálnej poisťovne ako prístupového bodu pri elektronickej výmene údajov v rámci Európskej únie

S účinnosťou od 1. mája 2010 bude Sociálna poisťovňa zabezpečovať úlohy spojené s plnením funkcie elektronickeho kontaktného bodu, ktorý umožňuje automatické smerovanie údajov týkajúcich sa sociálneho poistenia a dôchodkového zabezpečenia v rámci Európskej únie.

➤ platenie poistného na úrazové poistenie

Aj naďalej, až do 31. decembra 2011, budú zamestnávateľia platiť poistné na úrazové poistenie vo výške 0,8 % z vymeriavacieho základu neobmedzeného najvyššou výmerou.

Zmeny v zákone o starobnom dôchodkovom sporení

➤ zánik účasti na starobnom dôchodkovom sporení sporiteľa – úradníka Európskych spoločností

Ak sporiteľ – úradník Európskej únie požiada o prevod svojich dôchodkových nárokov získaných v dôchodkovom systéme Slovenskej republiky do dôchodkového systému Európskej únie, zanikne jeho účasť na starobnom dôchodkovom sporení a aj jeho zmluva o starobnom dôchodkovom sporení späťne odo dňa vzniku prvej účasti.

Zmeny v zákone o pomoci v hmotnej núdzi

➤ posudzovanie nároku na dávku v hmotnej núdzi a príspevkov k dávke v hmotnej núdzi poberateľa predčasného starobného dôchodku

Pri posudzovaní nároku na dávku v hmotnej núdzi a príspevkov k tejto dávke sa poberateľia predčasného starobného dôchodku budú posudzovať rovnako ako poberateľia starobného dôchodku a za ich príjem sa nebude považovať 25 % z predčasného starobného dôchodku; dôchodcovi, ktorý získal obdobie dôchodkového poistenia viac ako 25 rokov, sa táto suma zvyšuje o 1 % priznaného predčasného starobného dôchodku za každý ďalší rok dôchodkového poistenia získaného po 25. roku dôchodkového poistenia.

JUDr. Zuzana Szabová
oddelenie legislatívy,
Sociálna poisťovňa, ústredie

Mimoriadne uplatnenie inštitútu odpustenia povinnosti zaplatiť penále

Od 1. januára 2010 nadobúda účinnosť novela zákona č. 572/2009, ktorou sa mení a dopĺňa zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „novela zákona“). V jej rámci sa v § 293bl opätovne otvára možnosť odpustenia povinnosti zaplatiť penále fyzickým osobám a právnickým osobám, ktoré nesplnili povinnosť odvádzať poistné na sociálne poistenie a príspevky na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „poistné a príspevky“) včas a v správnej sume v období pred 1. januárom 2010.

Z uvedeného vyplýva, že Sociálna poisťovňa od 1. januára 2010 odpustí fyzickým osobám a právnickým osobám povinnosť zaplatiť penále, ktoré sa viaže na nezaplatené, resp. neskoro zaplatené poistné a príspevky spred 1. januára 2010. Podmienkou uplatnenia tohto mimoriadneho inštitútu odpustenia povinnosti zaplatiť penále je zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 1. januárom 2010 najneskôr do 30. apríla 2010.

Sociálna poisťovňa od 1. januára 2010 za podmienky, že dlžné poistné a príspevky sú najneskôr k 30. aprílu 2010 zaplatené, nepredpíše penále, prípadne odpustí už predpísané ale nezaplatené penále, ktoré by z titulu neskorej platby poistného a príspevkov alebo platby poistného a príspevkov v nesprávnej sume inak muselo byť predpísané a zaplatené.

Novela zákona sa vzťahuje na všetkých odvádzateľov, to znamená fyzickú osobu – dobrovoľne poistenú, fyzickú osobu – samostatne zárobkovo činnú (SZČO), fyzickú osobu – zamestnávateľa, právnickú osobu – zamestnávateľa, pokiaľ spĺnia podmienky zaplatenia všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 1. januárom 2010 najneskôr do 30. apríla 2010.

Za dlžné poistné, ktorého zaplatenie sa bude vyžadovať na splnenie podmienok na odpustenie povinnosti zaplatiť penále, sa považuje okrem príspevkov a poistného na sociálne poistenie aj poistné na nemocenské poistenie a poistné na dôchodkové zabezpečenie, príspevok do fondu zamestnanosti, príspevok na poistenie v nezamestnanosti a príspevok do garančného fondu, poistné zákonného poistenia zodpovednosti za škodu pri pracovnom úraze a pri chorobe z povola- nia a zdravotné poistenie pred rokom 1995.

Základnou podmienkou na odpustenie povinnosti zaplatiť penále je teda zaplatenie dlžného poistného a príspevkov fyzickou

a právnickou osobou najneskôr do 30. apríla 2010, t. j. za obdobie do 31. decembra 2009 Sociálna poisťovňa neeviduje dlžné poistné a príspevky.

Nová právna úprava má všeobecný charakter, čiže vzťahuje sa na penále viažuce sa na všetky dlžné sumy poistného a príspevkov, ktoré neboli zaplatené aj pred rokom 1994, vrátane penále, ktoré malo byť alebo mohlo byť odpustené napr. podľa § 277 ods. 2 a 3, 277a, 293ap a 293bj zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení. Podmienkou na odpustenie povinnosti zaplatiť penále je zaplatenie všetkých dlžných súm poistného a príspevkov za celé obdobie poistenia pred 1. januárom 2010. To znamená, že všetky dlžné sumy poistného a príspevkov musia byť zaplatené najneskôr do 30. apríla 2010, avšak za splnenie podmienky sa považuje zapla-

tenie poistného a príspevkov aj pred dňom nadobudnutia účinnosti novely zákona, t. j. pred 1. januárom 2010

Zo znenia novely vyplýva, že nie je potrebné zo strany fyzických a právnických osôb podávať Sociálnej poisťovni žiadosť o odpustenie povinnosti zaplatiť penále, pretože Sociálna poisťovňa bude konať o odpustení penále z úradnej povinnosti.

O odpustení povinnosti zaplatiť penále po splnení uvedených podmienok budú fyzické a právnické osoby vyzozumené pobočkou podľa miesta registrácie fyzickej osoby a právnickej osoby.

JUDr. Katarína Chynoradská
odbor pohľadávok,
Sociálna poisťovňa, ústredie

Nová právna úprava rodičovského príspevku

Prvého januára 2010 nadobudol účinnosť zákon č. 571/2009 Z. z. o rodičovskom príspevku a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Nová právna úprava rodičovského príspevku tvorí neoddeliteľnú súčasť právnych úprav, na ktorých základe štát aktívne podporuje rodiny s deťmi a prispieva na finančné zabezpečenie rodičov, ktorí sa starajú o dieťa do troch rokov veku alebo o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom do šiestich rokov veku.

Zákon o rodičovskom príspevku v nadväznosti na štátnu sociálnu dávku príspevok na starostlivosť o dieťa, ktorý bol zavedený od 1. januára 2009, umožňuje rodine vybrať si z viacerých alternatív podpory štátu určenej týmto rodinám. Tým sa rodičom dáva voľba takej formy starostlivosti o dieťa v priebehu jeho prvých rokov života, ktorá najviac zodpovedá aktuálnym potrebám dieťaťa alebo rodiča. Pritom sa v plnom rozsahu akceptuje rozhodnutie rodiča osobne sa starať o dieťa alebo vykonávať zárobkovú činnosť, prípadne sa zúčastňovať na vzdelávacích aktivitách formou stredoškolského štúdia alebo vysokoškolského štúdia.

Účel rodičovského príspevku

Účelom rodičovského príspevku je zo strany štátu poskytovať priamu finančnú podporu rodičom pri riadnej starostlivosti o dieťa

- do 3 rokov veku,
- do 6 rokov veku, ak ide o dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom (posudok o dlhodobom nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa vydáva úrad práce, sociálnych vecí a rodiny na základe žiadosti oprávnenej osoby),
- do 6 rokov veku, ak ide o dieťa, ktoré je zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov.

Kto môže žiadať o rodičovský príspevok

Oprávnenou osobou na uplatnenie nároku na rodičovský príspevok je predovšetkým rodič dieťaťa (matka rovnako ako aj otec podľa ich dohody). Oprávnenou osobou môže byť aj fyzická osoba, ktorej je dieťa zverené do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu alebo na základe rozhodnutia úradu práce, sociálnych vecí a rodiny (napr. pestún, poručník, ktorý sa osobne stará o dieťa, budúci osvojiteľ a pod.), alebo manžel/manželka rodiča dieťaťa, ak žije s rodičom dieťaťa v domácnosti.

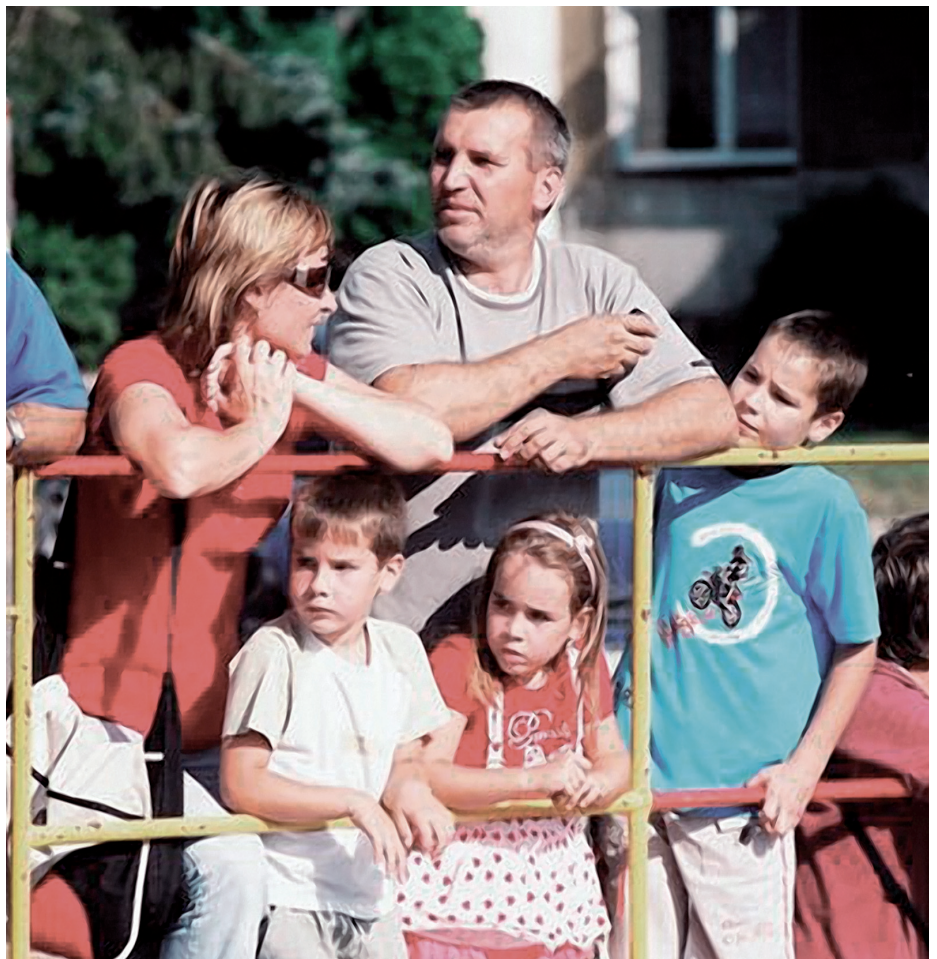
Nárok na rodičovský príspevok však nevzniká maloletému rodičovi, ktorý nemá priznané rodičovské práva a povinnosti k dieťaťu.

Podmienky nároku na rodičovský príspevok

Nárok na rodičovský príspevok vzniká oprávnenej osobe, ak sa riadne stará o dieťa. Za riadnu starostlivosť sa považuje osobná starostlivosť poskytovaná dieťaťu v záujme všestranného fyzického vývinu a psychického vývinu dieťaťa, najmä primeraná výživa dieťaťa, hygiena dieťaťa, výchova dieťaťa a dodržiavanie preventívnych prehliadok dieťaťa. S prihliadnutím na zdravý vývoj dieťaťa zákon zároveň umožňuje výnimky z plnenia podmienky riadnej starostlivosti aj v prípadoch, že je dieťa zo zdravotných dôvodov hospitalizované, ak dieťa s dlhodobým nepriaznivým zdravotným stavom navštevuje najviac štyri hodiny denne materskú školu, zariadenie sociálnych služieb alebo iné obdobné zariadenie, ak dieťa navštevuje naj-

viac štyri hodiny denne materskú školu alebo iné obdobné zariadenie, ak oprávnené osoby alebo osamelá oprávnená osoba, ktorá je slobodná, rozvedená, ovdovená, sú fyzické osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo oprávnená osoba počas štúdia na strednej škole alebo na vysokej škole alebo počas vzdelávania a prípravy na trh práce zabezpečí riadnu starostlivosť o dieťa druhou oprávnenou osobou alebo inou plnoletou fyzickou osobou, ktorej sa nevypláca rodičovský príspevok.

Ďalšou podmienkou nároku je, že oprávnená osoba má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky alebo u cudzincov prechodný pobyt na území Slovenskej republiky. Trvalý pobyt dieťaťa sa na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy neskúma.

Tretou podmienkou je, že oprávnená osoba nevykonáva zárobkovú činnosť. Zárobková činnosť podľa zákona je činnosť, ktorá zkladá nárok na zdaňovaný príjem zo závislej činnosti, z podnikania a z inej samostatne zárobkovej činnosti, alebo obdobná činnosť vykonávaná mimo územia Slovenskej republiky. Za zárobkovú činnosť sa považuje vyplácanie náhrady služobného platu pri dočasnej neschopnosti na výkon štátnej služby a náhrady príjmu pri dočasnej pracovnej neschopnosti zamestnanca, nemocenského, ošetrovného alebo obdobných dávok poskytovaných mimo územia Slovenskej republiky.

Zároveň zákon ustanovuje situácie, keď oprávnenej osobe nárok na rodičovský príspevok nevzniká. Nárok na jej nevzniká, ak sa spolu s dieťaťom zdržuje mimo územia Európskej únie a počas tohto pobytu nie je zdravotne poistená v Slovenskej republike. Nevzniká jej ani v prípade, ak sú v rodine dve deti a viac detí vo veku do troch alebo do šiestich rokov veku, ak má jeden z rodičov nárok na materské alebo sa mu vypláca štátna sociálna dávka príspevok na starostlivosť o dieťa. Vylúčilo sa tým poskytovanie rodičovského príspevku jednému z rodičov, ktorý sa osobne stará o jedno z detí, a zároveň poskytovanie materského alebo príspevku na starostlivosť druhému rodičovi, ktorý sa stará o ďalšie dieťa.

Aká je výška rodičovského príspevku

1. Rodičovský príspevok je 164,22 € pre rodičov, ktorí

- a) nepoberali materské pred vznikom nároku na rodičovský príspevok,
- b) neboli nemocensky poistení pred narodením dieťaťa aspoň 270 dní v posledných dvoch rokoch,
- c) sa osobne starajú o dieťa od 2 do 3 rokov veku, resp. do 6 rokov veku, ak ide o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom.

2. Ak sa oprávnenej osobe z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa vyplácalo materské alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte, rodičovský príspevok je do 2 rokov veku tohto dieťaťa 256 €. V prípade, že sa pri starostlivosti o toto dieťa materské alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte nevyplácali, avšak oprávnená osoba bola v posledných dvoch rokoch pred narodením tohto dieťaťa najmenej 270 dní nemocensky poistená, rodičovský príspevok sa poskytuje tiež vo výške 256 €.

3. Ak sa oprávnenej osobe vypláca za celý kalendárny mesiac materské alebo obdobná dávka ako materské v členskom štáte v sume nižšej, ako je suma rodičovského príspevku, rodičovský príspevok je počas obdobia vyplácania materského alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte v sume ur-

čenej ako rozdiel medzi sumou rodičovského príspevku 256 € a sumou materského alebo obdobnej dávky ako materské v členskom štáte.

4. Ak vznikne oprávnenej osobe z dôvodu riadnej starostlivosti o to isté dieťa nárok na rodičovský príspevok po vyplatení príspevku rodičovi podľa zákona o príspevku na starostlivosť o dieťa, výška rodičovského príspevku je 75 % rodičovského príspevku do troch rokov veku dieťaťa alebo od troch rokov veku dieťaťa do skončenia platnosti posudku, najdlhšie do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom dovŕši šesť rokov veku. Od kalendárneho mesiaca nasledujúceho po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa vyplatil rodičovský príspevok vo výške 75 % rodičovského príspevku, je suma rodičovského príspevku 164,22 €, ak sú naďalej splnené podmienky nároku na rodičovský príspevok.

Zákon ustanovuje aj valorizačný mechanizmus na úpravu súm rodičovského príspevku, ktoré sa upravujú vždy k 1. januáru koeficientom, ktorým sa upravili sumy životného minima. Opatrenie, ktoré vydá Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky a ktorého úplné znenie vyhlási uverejnením v Zbierke zákonov Slovenskej republiky, každoročne ustanoví sumy rodičovského príspevku. Prvá úprava súm rodičovského príspevku sa uskutoční k 1. januáru 2010.

Kde a ako si uplatniť nárok na rodičovský príspevok

O rodičovskom príspevku rozhoduje a rodičovský príspevok vypláca úrad práce, sociálnych vecí a rodiny príslušný podľa miesta pobytu oprávnenej osoby (ďalej len „úrad“). Pri rozhodovaní úrad postupuje podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní okrem výnimiek uvedených v zákone o rodičovskom príspevku.

Konanie o rodičovskom príspevku sa začína na základe písomnej žiadosti, ktorú podáva oprávnená osoba úradu. Žiadosť o rodičovský príspevok obsahuje meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, ak je pridelené, a adresu pobytu oprávnenej osoby. Na výzvu úradu oprávnená osoba doplní ďalšie nevyhnutné údaje potrebné na konanie o nároku na rodičovský príspevok. Tlačivá žiadosti poskytne oprávnenej osobe úrad, sú však k dispozícii aj na internetovej stránke Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny <http://www.upsvar.sk>, resp. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny <http://www.employment.gov.sk>.

Pobyt oprávnenej osoby sa preukazuje občianskym preukazom (identifikačnou kartou). Cudziniec pobyt preukazuje cestovným dokladom a dokladom o povolení pobytu.

K žiadosti je tiež potrebné predložiť rodný list dieťaťa. Ak sa dieťa narodilo mimo územia Slovenskej republiky a v čase podania žiadosti o rodičovský príspevok dieťa nemá vydaný rodný list, oprávnená osoba k písomnej žiadosti o rodičovský príspevok priloží úradný preklad rodného listu dieťaťa alebo iného obdobného dôkazu o narodení dieťaťa vydaného v krajine narodenia dieťaťa.

Ak si oprávnená osoba uplatňuje nárok na zvýšený rodičovský príspevok (256 €), k žiadosti predloží aj doklad potvrdzujúci pobranie materského, resp. potvrdenie Sociálnej poisťovne o období nemocenského poistenia v posledných troch rokoch pred narodením dieťaťa.

Ako sa rodičovský príspevok vypláca

Rodičovský príspevok sa vypláca mesačne pozadu. Poukazuje sa na účet v banke alebo v pobočke zahraničnej banky v Slovenskej republike alebo na žiadosť oprávnenej osoby sa vypláca v hotovosti. Ak oprávnená osoba písomne požiada o zmenu spôsobu vyplácania rodičovského príspevku, úrad je povinný jej žiadosti vyhovieť.

Ak vzniknú dôvody na prešetrenie podmienok nároku na rodičovský príspevok, výplata rodičovského príspevku sa zastaví od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa už vyplatil. Odvolanie proti rozhodnutiu o zastavení výplaty rodičovského príspevku však nemá odkladný účinok.

Výplata rodičovského príspevku sa obnoví, ak oprávnená osoba preukáže, že zanikli dôvody, pre ktoré sa jeho výplata zastavila. Výplata rodičovského príspevku sa obnoví od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom zanikli dôvody na jeho zastavenie. Rodičovský príspevok sa doplatí za obdobie zastavenia jeho výplaty, ak podmienky nároku na rodičovský príspevok a na jeho výplatu za toto obdobie boli splnené.

Kedy nárok na rodičovský príspevok zaniká

- Nárok na rodičovský príspevok zaniká
- a) od prvého dňa kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, v ktorom dieťa dovŕšilo 3 roky veku,
 - b) smrťou oprávnenej osoby alebo dieťaťa.

Zvýšenie, zníženie, odňatie a vrátenie rodičovského príspevku

Pri zmene skutočností rozhodujúcich pre výšku, odňatie a vrátenie rodičovského príspevku zákon definuje postup úradu.

>>>

Ak nastala skutočnosť, ktorá má za následok zvýšenie rodičovského príspevku, rodičovský príspevok sa vypláca vo vyššej sume od kalendárneho mesiaca, v ktorom táto skutočnosť nastala.

Ak sa rodičovský príspevok vyplácal neprávom alebo vo vyššej sume, ako patril, bez zavinenia oprávnenej osoby, rodičovský príspevok odníme alebo jeho sumu úrad zníži od kalendárneho mesiaca, ktorý nasleduje po kalendárnom mesiaci, za ktorý sa rodičovský príspevok vyplácal neprávom alebo vo vyššej sume. V tomto prípade úrad nežiada vrátenie vyplatených súm rodičovského príspevku.

Ak však oprávnená osoba svojím konaním spôsobila, že sa rodičovský príspevok vyplácal neprávom alebo vo vyššej sume, ako patril, je povinná vrátiť rodičovský príspevok alebo vrátiť jeho časť za obdobie, za ktoré bol vyplatený neprávom alebo vo vyššej sume, ako patril.

Rodičovský príspevok nemožno postihnúť výkonom rozhodnutia vydaného v občianskoprávnom súdnom konaní alebo v správnom konaní. Úrad však môže zabezpečiť vrátenie súm rodičovského príspevku, ktoré boli neprávom vyplatené zavinením oprávnenej osoby, zrážkami z bežne vyplácaného rodičovského príspevku, resp. z neskôr priznaného rodičovského príspevku.

Povinnosti oprávnenej osoby a zúčastnených právnických a fyzických osôb

Oprávnená osoba je povinná preukázať skutočnosť rozhodujúcu na vznik nároku na rodičovský príspevok, na jeho výšku a na jeho výplatu a do 8 dní písomne oznámiť platiteľovi zmeny týchto skutočností.

Orgány štátnej správy, obce, zdravotnícke zariadenia, školské zariadenia a ďalšie právnické osoby a fyzické osoby, ktoré sú príslušné na poskytovanie údajov na účely rodičovského príspevku, sú povinné spolupracovať s úradom, a to poskytnutím potrebných informácií.

Úrad môže navštíviť oprávnenú osobu v mieste jej pobytu a je oprávnený požadovať od všetkých zúčastnených právnických osôb a fyzických osôb informácie a vysvetlenia súvisiace s podmienkami trvania nároku na rodičovský príspevok.

Prechodné ustanovenia

V prechodných ustanoveniach sú upravené situácie nároku na rodičovský príspevok a jeho výplatu pred účinnosťou zákona a po nej.

Ak bol oprávnenej osobe priznaný nárok na rodičovský príspevok pred 1. januárom 2010, poskytuje sa jej rodičovský príspevok naďalej vo výške a za podmienok podľa zákona účinného do 31. decembra 2009.

Ak oprávnená osoba podala žiadosť o rodičovský príspevok pred 1. januárom 2010, ale o jej žiadosti úrad právoplatne nerozhodol, o nároku na rodičovský príspevok rozhodne aj za obdobie pred 1. januárom 2010 podľa zákona účinného pred 1. januárom 2010.

Ak oprávnená osoba, ktorej sa priznal rodičovský príspevok za obdobie pred 1. januárom 2010 a ktorej sa vypláca aj po 31. decembri 2009, môže požiadať o rodičovský príspevok vo vyššej sume podľa nového zákona.

V prípade, že oprávnená osoba, ktorá požiada o rodičovský príspevok vo vyššej sume podľa nového zákona, spĺňa podmienky nároku na vyšší rodičovský príspevok aj za obdobie, počas ktorého sa jej vyplácal rodičovský príspevok od 1. januára 2010 podľa zákona účinného do 31. decembra 2009, úrad jej vypláti rozdiel medzi vyplateným rodičovským príspevkom a vyšším rodičovským príspevkom, najdlhšie však za obdobie 6 po sebe nasledujúcich mesiacov.

Príspevok rodičovi

V súvislosti s novým zákonom o rodičovskom príspevku sa v rámci novelizácie zákona č. 561/2008 Z. z. o príspevku na starostlivosť o dieťa a o zmene a doplnení niektorých zákonov zaviedol nový príspevok rodičovi, ktorým štát jednorazovo prispieva rodičovi na uľahčenie vstupu alebo návratu na trh práce a na začatie vykonávania zárobkovej činnosti.

Oprávnenu osobou na uplatnenie nároku na príspevok rodičovi je rodič, ktorý vykonáva zárobkovú činnosť a ktorému sa bezprostredne pred uplatnením nároku na príspevok rodičovi vyplácal rodičovský príspevok. Zárobková činnosť je definovaná rovnako ako v zákone o rodičovskom príspevku.

Výška príspevku rodičovi je odvodená od sumy rodičovského príspevku, ktorú rodič v dôsledku vstupu, resp. návratu na trh práce nevyčerpá, a predstavuje 25 % tejto nevyčerpanej sumy

a) do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom dieťa dovŕši tri roky veku, alebo

b) do skončenia platnosti vydaného posudku o dlhodobu nepriaznivom zdravotnom stave dieťaťa, najdlhšie do konca kalendárneho mesiaca, v ktorom dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom dovŕši šesť rokov veku.

Príspevok rodičovi je možné poskytnúť len raz v priebehu troch rokov, resp. šiestich rokov veku dieťaťa. Poskytnutie príspevku ro-

dičovi zároveň nebráni rodičovi vrátiť sa späť na rodičovskú dovolenku v priebehu prvých troch rokov, resp. šiestich rokov života dieťaťa, napr. z dôvodu straty zamestnania alebo zhoršenia zdravotného stavu dieťaťa, ktorý by si vyžadoval osobnú a zvýšenú starostlivosť zo strany rodiča.

O príspevku rodičovi rozhoduje úrad práce, sociálnych vecí a rodiny príslušný podľa miesta jej pobytu. Pri rozhodovaní úrad postupuje podľa zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní okrem výnimiek uvedených v zákone.

Konanie o príspevku rodičovi sa začína na základe písomnej žiadosti, ktorú podáva oprávnená osoba úradu. Žiadosť obsahuje meno, priezvisko, dátum narodenia, rodné číslo, ak je pridelené, adresu pobytu oprávnenej osoby, identifikačné údaje zamestnávateľa a dátum začatia vykonávania zárobkovej činnosti. Na výzvu úradu oprávnená osoba doplní ďalšie nevyhnutné údaje potrebné na konanie o nároku na rodičovský príspevok. Tlačivá žiadosti poskytne oprávnenej osobe úrad, sú však k dispozícii aj na internetovej stránke Ústredia práce, sociálnych vecí a rodiny <http://www.upsvar.sk>, resp. Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny <http://www.employment.gov.sk/DIS>.

Ing. Ildikó Polačeková
riaditeľka odboru štátnej podpory
a stratégie sociálnej a rodinnej politiky,
MPSVR SR

Invalidné dôchodky od 1. januára 2010

Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že s úvodom roka 2010 je v dôchodkovom poistení spojená len jedna významná zmena, a to je valorizácia dôchodkových dávok od 1. januára 2010. Opak je však pravda. Národná rada Slovenskej republiky ešte minulý rok schválila novelu zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov, ktorá v dôchodkovom poistení reagovala na niektoré požiadavky aplikačnej praxe a riešila niektoré problémy a nedostatky, ktoré platná právna úprava vyvoláva.

Väčšina týchto ustanovení nadobudla účinnosť začiatkom roka 2009. Zvyšná, ale o to významnejšia časť nadobudla účinnosť 1. januára 2010. Týka sa zmien v najcitlivejšie vnímanom nároku, o ktorom je Sociálnej poisťovni zverené rozhodovanie, a to **v invalidnom dôchodku**.

Keďže dlhodobo nepriaznivý zdravotný stav ako objektívna sociálna udalosť je stav, ktorý zbavuje alebo obmedzuje poistenca v jeho schopnosti vykonávať doterajšiu alebo inú zárobkovú činnosť v porovnaní so zdravou fyzickou osobou, je prirodzené, že takýto poistenec odôvodnene očakáva, že bude hmotne zabezpečený prostredníctvom invalidného dôchodku. Samozrejme, vznik nároku na invalidný dôchodok, jeho následné priznanie a určenie jeho sumy sú možné len po splnení zákonom stanovených podmienok. Tie by mali byť nastavené tak, aby ich splnenie nebolo pre poistencov neprekonateľnou prekážkou v prípade, že nastane objektívna sociálna udalosť, ktorou invalidita nepochybne je. Aplikačná prax ukázala, že v pomerne značnej skupine poistencov nedochádzalo k splneniu podmienok nároku na invalidný dôchodok, lebo nezískali potrebný počet rokov dôchodkového poistenia pred vznikom invalidity, resp. z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity.

Ide najmä o skupinu poistencov, ktorí sa stali invalidnými vo veku nad 28 rokov, u ktorých sa podmienka potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia skúma z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity. V záujme predchádzať situáciám, že poistenec nezískal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok, a to napriek tomu, že od prvého vstupu na trh práce bol nepretržite poistený a len v období posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity poistený nebol (napr. preto, že pre zhoršený zdravotný stav si nemohol nájsť prácu alebo bol prepustený zo zamestnania a dlhšie časové obdobie sa nemohol uplatniť na trhu práce), sa mení právna úprava.

Potrebný počet rokov obdobia dôchodkového poistenia

S účinnosťou od 1. januára 2010 sa vecne nemenia podmienky nároku na invalidný dôchodok uvedené v § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Nadalej platí, že poistenec má nárok na invalidný dôchodok,

- ak sa stal invalidným,
- získal potrebný počet rokov obdobia dôchodkového poistenia uvedený v § 72 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov a
- nespĺňa podmienky nároku na starobný dôchodok alebo mu nebol priznaný predčasný starobný dôchodok.

Od 1. januára 2010 sa však **mení rozsah počtu rokov dôchodkového poistenia potrebný na vznik nároku na invalidný dôchodok**, a to v závislosti od veku poistenca dosiahnutého ku dňu vzniku invalidity. Preto ak sa poistenec stane po 31. decembri 2009 invalidným, nárok na invalidný dôchodok mu vznikne, ak ku dňu vzniku invalidity získal

- **menej ako jeden rok** obdobia dôchodkového poistenia, pokiaľ v čase vzniku invalidity mal maximálne **20 rokov veku**,
- **jeden rok** obdobia dôchodkového poistenia, ak v čase vzniku invalidity dosiahol vek v rozpätí **nad 20 rokov do 24 rokov**,
- **dva roky** obdobia dôchodkového poistenia, ak v čase vzniku invalidity dosiahol vek v rozpätí **nad 24 rokov do 28 rokov**,
- **päť rokov** obdobia dôchodkového poistenia, ak v čase vzniku invalidity dosiahol vek v rozpätí **nad 28 rokov do 34 rokov**,
- **osem rokov** obdobia dôchodkového poistenia, ak v čase vzniku invalidity dosiahol vek v rozpätí **nad 34 rokov do 40 rokov**,
- **desať rokov** obdobia dôchodkového poistenia, ak v čase vzniku invalidity dosiahol vek v rozpätí **nad 40 rokov do 45 rokov**,
- **pätnásť rokov** obdobia dôchodkového poistenia, ak v čase vzniku invalidity mal viac ako **45 rokov veku**.

Do 31. decembra 2009 kritérium na určenie, z akého obdobia sa skúma podmienka potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia (tzv. pozorovacie obdobie), bolo diferencované v závislosti od veku poistenca do-

Príklad 1

Poistenec sa narodil 1. októbra 1981. Invalidným sa stal od 15. decembra 2009. Keďže ku dňu vzniku invalidity dosiahol vek viac ako 28 rokov, podmienka potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia sa skúmala podľa § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2009 z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity, t. j. v období od 15. decembra 1999 do 14. decembra 2009. V dávkovom konaní sa preukázalo, že poistenec získal obdobie dôchodkového poistenia v rozsahu 4 rokov a 125 dní. Tým nespĺnil podmienku potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok, pretože u poistenca nad 28 rokov sa vyžaduje podľa § 72 ods. 1 písm. f) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2009 získanie najmenej piatich rokov obdobia dôchodkového poistenia z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity.

Príklad 2

Poistenec sa narodil 1. októbra 1981. Invalidným sa stane od 15. januára 2010. Keďže ku dňu vzniku invalidity dosiahol vek viac ako 28 rokov, podmienka potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia sa bude skúmať podľa § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2010 len z obdobia pred vznikom invalidity, t. j. z obdobia pred 15. januárom 2010. V dávkovom konaní bude preukázané, že poistenec získal obdobie dôchodkového poistenia v rozsahu 8 rokov a 125 dní, a preto splnil podmienku potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok. U poistenca vo veku nad 28 rokov do 34 rokov sa totiž vyžaduje podľa § 72 ods. 1 písm. d) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2010 získať najmenej päť rokov.

>>>

siahnutého ku dňu vzniku invalidity. U poisťencov mladších ako 28 rokov sa podmienka potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia skúmala vždy z celého obdobia pred vznikom invalidity a u poisťencov starších ako 28 rokov len z posledných desiatich rokov pred vznikom invalidity.

Nová právna úprava s účinnosťou od 1. januára 2010 zjednocuje kritérium určujúce, z akého obdobia sa skúma podmienka potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia (tzv. pozorovacie obdobie), a to tak, že poisťencovi sa potrebný počet rokov obdobia dôchodkového poistenia zisťuje vždy z celého obdobia pred vznikom invalidity, a to bez ohľadu na to, aký vek ku dňu vzniku invalidity dosiahol.

Doktorandi

Ďalšou zmenou je, že od 1. januára 2010 sa rozširuje okruh osôb, u ktorých sa podmienka potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov považuje za splnenú, a to aj o **fyzickú osobu, ktorá sa stala invalidnou v období, v ktorom je doktorandom v dennej forme doktorandského štúdia a nedovršila 26 rokov veku.** Do 31. decembra 2009 platila táto nevyvrátená domnienka len vo vzťahu k poisťencovi, ktorý sa stal invalidným v dôsledku pracovného úrazu alebo choroby z povolania, a vo vzťahu k fyzickej osobe, ktorá sa stala invalidnou v období, v ktorom je nezaopatreným dieťaťom.

Poisťenci, ktorým pred 1. januárom 2010 nárok na invalidný dôchodok nevznikol

V nadväznosti na novoustanovenú úpravu rozsahu potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia v závislosti od veku dosiahnutého ku dňu vzniku invalidity a zmenu obdobia, z ktorého sa táto podmienka skúma, **právna úprava umožňuje poisťencom prostredníctvom prechodného ustanovenia § 293ax zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 449/2008 Z. z., ktorým pred 1. januárom 2010**

a) nevznikol nárok na invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok, pretože nesplnili podmienku potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia alebo doby zamestnania na nárok na tento dôchodok, a

b) nesplnili podmienky nároku na starobný dôchodok alebo im nebol priznaný predčasný starobný dôchodok, aby Sociálna poisťovňa na základe žiadosti písanej na tlačíve „Žiadosť o priznanie dôchodku“ znovu posúdila invaliditu a roz-

hodla o nároku na invalidný dôchodok podľa právnej úpravy účinnej od 1. januára 2010.

Žiadateľ o znovuposúdenie nároku na invalidný dôchodok podľa § 293ax a § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov môže nesplnenie podmienok nároku na invalidný dôchodok z dôvodu nezískania potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia (doby zamestnania) podľa právnych predpisov účinných pred 1. januárom 2010 preukázať predovšetkým rozhodnutím Sociálnej poisťovne (prípadne jej právneho predchodcu) o zamietnutí žiadosti o invalidný dôchodok z dôvodu nesplnenia podmienky potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia alebo doby zamestnania.

Ak žiadateľ o invalidný dôchodok nemá k dispozícii rozhodnutie o zamietnutí žiadosti z dôvodu nezískania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia (zamestnania) podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2010, potom Sociálna poisťovňa bude musieť v súlade s § 196 ods. 6 zákona č. 461/2003 Z. z. zabezpečiť a vykonať iné dôkazné prostriedky na preukázanie skutočnosti, že poisťenec nesplnil podľa právnej úpravy účinnej pred 1. januárom 2010 podmienky nároku na invalidný dôchodok z dôvodu nezískania potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia (zamestnania).

Nárok na invalidný dôchodok poisťencovi, na ktorého sa vzťahuje § 293ax zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 449/2008 Z. z., vznikne podľa § 70 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, ak

- a) bol uznaný invalidným podľa § 71 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z., a to s novým dátumom vzniku invalidity určeným najskôr od 1. januára 2010,
- b) získal potrebný počet rokov dôchodkového poistenia podľa § 72 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2010,
- c) nebol mu priznaný predčasný starobný dôchodok alebo nesplnil podmienky nároku na starobný dôchodok.

V tejto súvislosti je potrebné zdôrazniť, že počet rokov dôchodkového poistenia na vznik nároku na invalidný dôchodok sa v súlade s § 293ax ods. 3 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení zákona č. 449/2008 Z. z. zisťuje z pozorovacieho obdobia, ktorým je obdobie pred dátumom vzniku invalidity opätovne určenej po 31. decembri 2009. Ak poisťenec splnil všetky ostatné podmienky nároku na invalidný dôchodok (nepriznanie predčasného starobného dôchodku, nesplnenie podmienok nároku na starobný dôchodok), nárok na tento dôchodok vzniká poisťencovi odo dňa vzniku invalidity opätovne ur-

Príklad 3

Poisťenec sa narodil 1. januára 1983. Požiadal o invalidný dôchodok a bol uznaný za invalidného od 15. januára 2009. Keďže ku dňu vzniku invalidity dosiahol vek viac ako 26 rokov, podmienka potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia sa skúmala podľa § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2009 z obdobia pred vznikom invalidity, t. j. z obdobia pred 15. januárom 2009. V dávkovom konaní sa preukázalo, že poisťenec získal pred vznikom invalidity, pred 15. januárom 2009, obdobie dôchodkového poistenia v rozsahu 3 rokov a 25 dní. Podmienku potrebného počtu rokov dôchodkového poistenia na nárok na invalidný dôchodok nesplnil, pretože u poisťenca vo veku nad 26 rokov do 28 rokov sa vyžadovalo podľa § 72 ods. 1 písm. e) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom do 31. decembra 2009 získať najmenej štyri roky, a tak bola jeho žiadosť o invalidný dôchodok zamietnutá.

Tento poisťenec od 1. januára 2010 požiada o znovu posúdenie nároku na invalidný dôchodok podľa § 293ax a § 70 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov. Bude uznaný za invalidného a ako opätovný dátum vzniku invalidity bude určený 1. január 2010. Ku dňu vzniku invalidity opätovne určenej po 31. decembri 2009 poisťenec dosiahne vek 27 rokov, podmienka potrebného počtu rokov obdobia dôchodkového poistenia sa bude skúmať podľa § 72 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2010 z obdobia pred vznikom opätovne určenej invalidity, t. j. z obdobia pred 1. januárom 2010. V dávkovom konaní sa preukáže, že poisťenec získal pred vznikom invalidity, pred 1. januárom 2010, obdobie dôchodkového poistenia naďalej v rozsahu 3 rokov a 25 dní. Podmienku počtu rokov dôchodkového poistenia potrebného na nárok na invalidný dôchodok splní, pretože u poisťenca vo veku nad 24 rokov do 28 rokov sa vyžaduje podľa § 72 ods. 1 písm. c) zákona č. 461/2003 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2010 získať najmenej dva roky. Keďže splní aj ostatné podmienky nároku na invalidný dôchodok, vznikne mu nárok na tento dôchodok od 1. januára 2010 a od tohto dňa sa mu dôchodok aj prizná.

čenej po 31. decembri 2009. Z tohto dôvodu ani dátum priznania tohto invalidného dôchodku nemôže byť skorší ako 1. január 2010.

JUDr. Martin Vavro
odbor metodiky dôchodkového poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Rozhodnutia Sociálnej poisťovne - ich právoplatnosť a vykonateľnosť

V našej pravidelnej rubrike venujeme tentokrát pozornosť problematike právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne o nemocenských dávkach, úrazových dávkach, dávke garančného poistenia a dávke v nezamestnanosti (ďalej len „dávka“), pre ktoré je rozhodujúca právna úprava oznámenia rozhodnutia a doručovania písomností, ktorú zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon“) upravuje v § 212. Zásady oznámenia rozhodnutia a doručovania písomností organizačných zložiek Sociálnej poisťovne sú upravené v zákone samostatne a podporne sa pri nich ustanovenia iných právnych predpisov nepoužívajú.

Oznámenie rozhodnutia

Rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa účastníkovi konania oznamuje buď jeho **doručením** alebo **ústnym vyhlásením**. Doručenie písomného vyhotovenia rozhodnutia je frekventovanejší spôsob oznámenia ako jeho ústne vyhlásenie, ktoré prichádza do úvahy len v tom prípade, ak je účastník konania osobne prítomný na ústnom vyhlásení rozhodnutia, čo je v praxi organizačných zložiek Sociálnej poisťovne skôr výnimočné.

Spôsob doručovania rozhodnutí

Pokiaľ ide o spôsob doručovania rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne rozlišujeme doručovanie prostredníctvom pošty, a to buď do vlastných rúk alebo doručovanie iné, známe tiež ako obyčajné, či bežné, doručovanie verejnou vyhláškou a jeho osobné prevzatie adresátom na príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne. Najčastejším spôsobom doručovania rozhodnutí je doručovanie ich písomných vyhotovení prostredníctvom pošty. Rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa podávajú na poštovú prepravu buď ako **bežné listové zásielky** alebo ako doporučené zásielky s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk.“ Ako bežné listové zásielky sa podávajú na poštovú prepravu rozhodnutia organizačných zložiek Sociálnej poisťovne o priznaní dávky. Rozhodnutie, ktoré je podané na poštovú prepravu ako bežná listová zásielka, sa považuje v súlade s Poštovými podmienkami za doručené druhým dňom po dni podania zásielky na poštovú prepravu (expedícia zásielky), pričom do tejto lehoty sa nezapočítava iný ako pracovný deň. Ak tento deň pripadne na sobotu alebo na deň pracovného pokoja, za deň doručenia sa považuje najbližší nasledujúci pracovný deň. Z uvedeného vyplýva, že medzi dňom podania zásielky na poštovú prepravu a dňom kedy sa zásielka považuje za doručení musí byť jeden pracovný deň.

(pozri príklad 1 - 3)

Príklad 1

Rozhodnutie o priznaní dávky bolo expedované dňa 9. februára 2009 (pondelok). Za doručené sa považuje 11. februára 2009 (streda).

Príklad 2

Rozhodnutie o priznaní dávky bolo expedované dňa 20. marca 2009 (piatok). Za doručené sa považuje 24. marca 2009 (utorok), pretože 21. marec 2009 je sobotou, 22. marec 2009 je nedeľou a medzi dňom expedovania zásielky a dňom, kedy sa zásielka považuje za doručení, musí byť jeden pracovný deň, ktorým je pondelok 23. marec 2009.

Príklad 3

Rozhodnutie o priznaní dávky bolo expedované dňa 28. augusta 2009 (piatok). Za doručené sa považuje 2. septembra 2009 (streda), pretože 29. august 2009 je sobotou (a zároveň aj štátnym sviatkom), 30. august 2009 pripadá na nedeľu a 1. september 2009 je štátnym sviatkom. Medzi dňom expedovania zásielky a dňom, kedy sa zásielka považuje za doručení, musí byť jeden pracovný deň, ktorým je pondelok 31. august 2009.

Príklad 4

Rozhodnutie o nepriznaní dávky adresát prevzal dňa 15. júla 2009 (streda), týmto dňom sa rozhodnutie považuje za doručené.

Príklad 5

Rozhodnutie o nepriznaní dávky sa doručovateľ pokúsil adresátovi doručiť dňa 11. mája 2009. Adresáta však nezastihol. Upovedomil ho, že zásielku príde znovu doručiť dňa 12. mája 2009 medzi 14.00 a 15.00 h. Aj opakovaný pokus o doručenie bol bezvýsledný, preto zásielku uložil v tento deň na pošte a adresáta o tom upovedomil. Adresát rozhodnutie na pošte prevzal dňa 14. mája 2009, rozhodnutie sa považuje týmto dňom za doručené.

Príklad 6

Rozhodnutie o nepriznaní dávky sa doručovateľ pokúsil adresátovi doručiť dňa 11. mája 2009. Adresáta však nezastihol. Upovedomil ho, že zásielku príde znovu doručiť dňa 12. mája 2009 medzi 14.00 a 15.00 h. Aj opakovaný pokus o doručenie bol bezvýsledný, preto zásielku uložil v tento deň na pošte a adresáta o tom upovedomil. Napriek skutočnosti, že si adresát rozhodnutie na pošte prevzal až dňa 21. mája 2009, rozhodnutie sa považuje za doručené dňa 15. mája 2009, ktorý je tretím dňom jeho uloženia na pošte.

Príklad 7

Pošta adresátovi oznámila príchod zásielky dňa 8. júla 2009, tento deň sa zároveň považuje za deň jej uloženia.

1. situácia: Adresát si zásielku prevzal dňa 9. júla 2009, týmto dňom sa zásielka považuje za doručení.

2. situácia: Adresát si zásielku prevzal dňa 14. júla 2009. Za deň doručenia sa však považuje 13. júl 2009, pretože tretí deň od uloženia zásielky pripadol na sobotu 11. júla 2009 a v takomto prípade je posledný deň lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň, t. j. pondelok 13. júl 2009.

Príklad 8

Písomnosť bola vyvesená na vývesnej tabuli organizačnej zložky Sociálnej poisťovne dňa 25. marca 2009. Dňom doručenia je 8. apríl 2009.

Príklad 9

Písomnosť bola vyvesená na vývesnej tabuli organizačnej zložky Sociálnej poisťovne dňa 18. augusta 2009. Dňom doručenia je 1. september 2009, napriek tomu že tento deň je štátnym sviatkom.

>>>

Ďalším spôsobom doručovania rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne je doručovanie ich písomných vyhotovení do **vlastných rúk**. Rozhodnutia organizačných zložiek Sociálnej poisťovne sa najčastejšie doručujú prostredníctvom pošty ako doporučené zásielky s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk.“ Riadne vyhotovená a vrátená doručka má povahu verejnej listiny a je dôkazom o tom, že konkrétna písomnosť bola doručená jej adresátovi. Tento spôsob doručovania možno považovať za najdokonalejšiu formu, nakoľko vrátená doručka s dátumom a podpisom adresáta zabezpečuje organizačnej zložke Sociálnej poisťovne potvrdenie, že adresát zásielku skutočne prevzal. **To, ktoré rozhodnutia budú doručené týmto spôsobom stanovuje zákon. Do vlastných rúk sa doručujú rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne:**

- a) o nepriznaní dávky, odňatí dávky, znížení dávky alebo o zastavení výplaty dávky,
- b) o uložení povinnosti vrátiť neprávom vyplatené sumy na dávke,
- c) o uložení pokuty,
- d) o prerušení konania
- e) o zastavení konania.

Rozhodnutie zaslané prostredníctvom pošty ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou „do vlastných rúk“ sa považuje za doručené dňom, keď ho adresát prevezme. Dátum potvrdzujúci prevzatie písomnosti spolu so svojim podpisom vyznačí adresát na konkrétnej doručke.

(pozri príklad 4)

Pri tomto spôsobe doručovania zákon upravuje aj situáciu, keď doručovateľ adresáta nezastihne v deň, keď mu zásielku príde doručiť, **hoci sa adresát v mieste doručenia zdržiava**. Ak nebol adresát písomnosti, ktorá sa má doručiť do vlastných rúk, zastihnutý, hoci sa v mieste doručenia zdržiava, doručovateľ ho vhodným spôsobom upovedomí, že písomnosť príde znovu doručiť v určený deň a hodinu. Ak aj nový (druhý) pokus o doručenie zostane bezvýsledný, doručovateľ uloží písomnosť na pošte, o čom adresáta taktiež vhodným spôsobom upovedomí. Ak si adresát nevyzdvihne písomnosť **do troch dní od jej uloženia na pošte**, posledný deň tejto lehoty sa považuje za deň doručenia, aj keď sa adresát o uložení nedozvedel. Uvedená trojdňová lehota začína plynúť dňom, ktorý nasleduje po dni, keby bol adresát upovedomený o uložení písomnosti. Ide o zákonnú lehotu, ktorú nie je možné predĺžiť, ani skrátiť. Týmto ustanovením zákona sa upravuje spôsob tzv. náhradného doručenia. Ide o právnu fikciu, že za podmienok ustanovených v zákone nastanú účinky doručenia písomnosti po uplynutí zákonom stanovenej lehoty napriek tomu, že adresát písomnosť v skutočnosti neprevzal. Treba zdôrazniť, že takýto spôsobom možno písomnosť doručiť len za predpokladu, ak sa adresát v mieste doručenia **zdržiava** (nie je na dovolenke, liečení, pracovnej ceste atď.), ale

nebol zastihnutý a doručovateľ ho po prvom neúspešnom pokuse **upovedomil**, kedy príde zásielku doručiť znovu, a **aj druhý pokus o doručenie bol neúspešný**. Všetky uvedené podmienky musia byť splnené, inak inštitút právnej fikcie nemožno uplatniť.

Rozhodnutie podané na poštovú prepravu ako doporučená zásielka s doručenkou a poznámkou

„do vlastných rúk,“ sa teda považuje za doručené:

- 1. v deň, keď si ju adresát vyzdvihol, najneskôr na tretí deň odo dňa nasledujúceho po dni jej uloženia na pošte,
- 2. na tretí deň odo dňa nasledujúceho po dni jej uloženia na pošte, ak si ju adresát vyzdvihne najskôr štvrtý deň odo dňa nasledujúceho po dni jej uloženia na pošte, prípadne, ak si ju nevyzdvihne vôbec.

Ak prípadne posledný deň tejto trojdňovej lehoty na sobotu alebo na deň pracovného pokoja, je posledný deň lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

V zmysle zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 241/1993 Z. z. o štátnych sviatkoch, dňoch pracovného pokoja a pamätných dňoch v znení neskorších predpisov, dňami pracovného pokoja sú

- a) nedele,
- b) štátne sviatky: 1. január - Deň vzniku Slovenskej republiky, 5. júl - sviatok svätého Cyrila a svätého Metoda, 29. august – výročie Slovenského národného povstania, 1. september – Deň Ústavy Slovenskej republiky a 17. november – Deň boja a slobodu a demokraciu,
- c) sviatky: 6. január – Zjavenie Pána, Veľký piatok, Veľkonočný pondelok, 1. máj – Sviatok práce, 8. máj – Deň víťazstva nad fašizmom, 15. september – Sedembolestná Panna Mária, 1. november – sviatok Všetkých svätých, 24. december – Štedrý deň, 25. december – prvý sviatok vianočný, 26. december – druhý sviatok vianočný.

(pozri príklad 5 - 6)

Ak sa adresát v mieste doručenia z akýchkoľvek dôvodov nezdržiava, písomnosť treba vrátiť organizačnej zložke Sociálnej poisťovne ako nedoručiteľnú.

Ak si adresát zvolí doručovanie zásielok **do poštového priechinka (P. O. Box)**, pošta adresátovi oznámí príchod zásielky, možnosť prevzatia a odbornú lehotu na predpísanom tlačive, ktoré vloží do poštového priechinka. Ak si adresát na základe dohody preberá zásielky na pošte a nemá pridelený poštový priechinok, pošta tieto zásielky neoznamuje. V oboch prípadoch sa deň príchodu zásielky považuje za deň jej uloženia. Právna fikcia doručenia v týchto prípadoch taktiež nastáva, ak si adresát nevyzdvihne zásielku do troch dní od jej uloženia. Posledný deň tejto zákonom stanovenej trojdňovej lehoty sa preto

považuje za deň doručenia zásielky, aj keď sa adresát o jej uložení nedozvedel.

(pozri príklad 7)

Ďalším spôsobom doručovania rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne je ich doručenie verejnou vyhláškou. Doručenie **verejnou vyhláškou** použije organizačná zložka Sociálnej poisťovne len v prípade, keď jej nie je známy:

- 1. účastník konania,
- 2. pobyt účastníka konania alebo
- 3. sídlo účastníka konania.

Každá organizačná zložka Sociálnej poisťovne musí mať úradnú tabuľu vo svojich verejne prístupných priestoroch. Doručenie týmto spôsobom sa vykoná tak, že sa predmetné rozhodnutie vyvesí na obdobie zákonom stanovených **15 dní** na vývesnej (úradnej) tabuli vo verejne prístupných priestoroch príslušnej organizačnej zložky Sociálnej poisťovne. Posledný deň tejto lehoty je dňom doručenia rozhodnutia bez ohľadu na to, či tento deň prípadne na sobotu alebo na deň pracovného pokoja a taktiež bez ohľadu na to, či sa o rozhodnutí jeho adresát dozvedel.

(pozri príklad 8 - 9)

Posledným možným spôsobom doručenia rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne je jeho osobné prevzatie adresátom na príslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne. V takomto prípade sa rozhodnutie považuje za doručené dňom, kedy ho adresát prevzal. O osobnom prevzatí písomnosti adresátom sa vyhotoví záznam v príslušnom spise.

Vzhľadom na uvedený výklad vzťahujúci sa k spôsobu doručovania rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne vo veci dávky možno zhrnúť, že rozhodnutie sa považuje za doručené len čo ho účastník konania prevezme, resp. tretím dňom od jeho uloženia na pošte za podmienok stanovených v zákone alebo len čo pošta doporučenú zásielku vrátila ako nedoručiteľnú alebo ak doručenie rozhodnutia bolo zmarené konaním alebo opomenutím účastníka konania. Účinky doručenia rozhodnutia nastanú aj vtedy, ak účastník konania odmietol rozhodnutie prijať – **deň odmietnutia zásielky je dňom jej doručenia**, o čom musí byť však adresát písomnosti doručovateľom poučený.

Adresát písomnosti

Rozhodnutia organizačných zložiek Sociálnej poisťovne a s nimi súvisiace písomnosti (napríklad Oznámenie o predĺžení lehoty na rozhodnutie) sa doručujú spravidla účastníkovi konania.

V prípade obyčajných listových zásielok, dodá pošta písomnosť adresátovi uvedenému na zásielke. Ak nie je možné zásielku dodať adresátovi, Poštové podmienky upravujú aj možnosť jej dodania oprávnenému prijímateľovi (čl. 41 Poštových podmienok),

ktorý môže byť buď prvotný (napríklad manžel alebo manželka adresáta, osoba splnomocnená na prijímanie zásielok za adresáta) alebo náhradný (napríklad osoba, ktorá býva s adresátom v tom istom byte). Zásielky s obsahom písomností určených do vlastných rúk vydá pošta len adresátovi alebo fyzickej osobe, ktorú adresát splnomocnil na prijímanie jemu určených zásielok (čl. 42 Poštových podmienok). Adresát môže splnomocniť ktorúkoľvek plnoletú osobu, aby za neho prijímala jemu adresované zásielky, a to na základe originálu splnomocnenia overeného oprávneným orgánom (napríklad notárom), alebo na základe splnomocnenia vystaveného poštou (preukaz splnomocnenia vystavený poštou). Zo splnomocnenia musí byť zrejmy jeho rozsah, to znamená musí v ňom byť jasne uvedené, na preberanie akých zásielok adresáta sa splnomocnenie vzťahuje.

V praxi sa môžu vyskytnúť aj prípady, keď sa účastník konania dá zastúpiť inou osobou na základe plnomocenstva. Ide napríklad o prípady, keď sa nárok na dávku posudzuje v rámci druhostupňového (odvolacieho) konania a účastník konania (navrhovateľ) sa dá v tejto veci zastúpiť právnym zástupcom. Doručovanie je v týchto prípadoch zákonom upravené tak, že ak má účastník konania zástupcu s plnomocenstvom na celé konanie, doručuje sa písomnosť iba tomuto zástupcovi. Ak má však účastník konania osobne v konaní niečo vykonať, doručuje sa písomnosť nielen zástupcovi s plnomocenstvom, ale aj jemu samému.

V prípade písomností, ktoré sú určené právnickým osobám, doručujú sa tieto zamestnancom oprávneným za právnické osoby prijímať písomnosti. Ak niet takých zamestnancov, doručuje sa písomnosť, ktorá je určená do vlastných rúk, tomu, kto je oprávnený za právnickú osobu konať. Písomnosti určené advokátom sa doručujú advokátskej kancelárii. Písomnosti určené advokátom možno doručovať aj advokátskym koncipientom a iným zamestnancom advokátskej kancelárie, ktorých advokát poveril prijímaním jemu určených písomností.

Písomnosti určené správcom konkurzných podstát a likvidátorom sa doručujú do sídla úpadcu a sídla likvidovanej právnickej osoby alebo do sídla pracoviska správcu konkurznej podstaty a do sídla pracoviska likvidátora. Zákon rieši aj špecifické prípady doručovania písomností, a to ak ide o účastníka konania, ktorý sa zdržiava v cudzine alebo tam má sídlo a v tuzemsku má opatrovníka alebo zástupcu. V takomto prípade sa predmetná písomnosť doručí len tomuto opatrovníkovi alebo zástupcovi.

V prípade, ak je doručovanie účastníkov konania spojené s ťažkosťami alebo prietahmi, má organizačná zložka Sociálnej poisťovne možnosť (nie však povinnosť) uložiť účastníkovi konania, aby si zvolil na prijímanie

Príklad 10

Ak bolo rozhodnutie pobočky Sociálnej poisťovne doručené účastníkovi konania 23. marca 2009 /pondelok/, 30 dňová lehota na podanie odvolania začína plynúť 24. marca 2009 /utorok/. Posledný deň na podanie odvolania je 22. apríl 2009 /streda/. Ak účastník konania aspoň v posledný deň tejto lehoty nepodal proti rozhodnutiu odvolanie, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť 23. apríla 2009.

Príklad 11

Ak bolo rozhodnutie účastníkovi konania doručené 27. mája 2009 /streda/, 30 dňová lehota na podanie odvolania začína plynúť 28. mája 2009 /štvrtok/. Posledný deň na podanie odvolania je 26. jún 2009 /piatok/. Ak účastník konania aspoň v posledný deň lehoty nepodal proti rozhodnutiu odvolanie, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť 27. júna 2009 /sobota/.

Príklad 12

Ak bolo rozhodnutie účastníkovi konania doručené dňa 31. marca 2009 /utorok/, 30 dňová lehota na podanie odvolania začína plynúť 1. apríla 2009 /streda/. Posledný deň na podanie odvolania je 30. apríl 2009 /štvrtok/. Ak účastník konania aspoň v posledný deň lehoty nepodal proti rozhodnutiu odvolanie, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť 1. mája 2009 /piatok – Sviatok práce/.

Príklad 13

Ak bolo rozhodnutie účastníkovi konania doručené 16. apríla 2009 /štvrtok/, 30 dňová lehota na podanie odvolania začína plynúť 17. apríla 2009 /piatok/. Posledný deň na podanie odvolania je 18. máj 2009 /pondelok/, pretože 30. deň lehoty prípadne na sobotu /16. mája 2009/ a za posledný deň na podanie odvolania sa považuje najbližší nasledujúci pracovný deň, t. j. pondelok 18. máj 2009. Ak účastník konania aspoň v posledný deň lehoty nepodal proti rozhodnutiu odvolanie, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť 19. mája 2009.

Príklad 14

Ak bolo rozhodnutie doručené 24. novembra 2009 /utorok/, 30 dňová lehota na podanie odvolania začína plynúť 25. novembra 2009 /streda/. Posledný deň na podanie odvolania je 28. december 2009 /pondelok/, pretože 30. deň lehoty prípadne na 24. december 2009, t. j. sviatok, nasledujúce dni sú dňami pracovného pokoja /25., 26. a 27. december 2009/. Za posledný deň lehoty na podanie odvolania sa teda považuje najbližší nasledujúci pracovný deň, t. j. pondelok 28. december 2009. Ak účastník konania aspoň v posledný deň lehoty nepodal proti rozhodnutiu odvolanie, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť 29. decembra 2009.

Príklad 15

Rozhodnutie o nepriznaní sa doručovateľ pokúsil adresátovi doručiť dňa 9. marca 2009. Adresáta však nezastihol. Upovedomil ho, že zásielku príde znovu doručiť dňa 10. marca 2009 medzi 14.00 a 15.00 hod. Keďže aj opakovaný pokus o doručenie zostal bezvýsledný, zásielku uložil na pošte, o čom adresáta upovedomil.

- 1. situácia:** Adresát zásielku prevzal 11. marca 2009. Týmto dňom sa rozhodnutie považuje za doručené. Lehota na podanie odvolania začína plynúť 12. marca 2009, posledný deň lehoty na podanie odvolania je 14. apríl 2009, pretože 30. deň lehoty na podanie odvolania prípadne na 10. apríl 2009, t. j. sviatok – Veľký piatok, nasledujúce dni sú sobotou a dňami pracovného pokoja /12. apríl 2009 - nedeľa a 13. apríl 2009 – Veľkonočný pondelok/. Ak účastník konania aspoň v posledný deň lehoty nepodal proti rozhodnutiu odvolanie, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť 15. apríla 2009.
- 2. situácia:** Adresát zásielku prevzal 16. marca 2009. Rozhodnutie sa považuje za doručené 13. marca 2009, ktorý je tretím dňom jeho uloženia na pošte. Lehota na podanie odvolania začína plynúť 14. marca 2009, posledný deň lehoty na podanie odvolania je 14. apríl 2009. Ak účastník konania aspoň v posledný deň lehoty nepodal proti rozhodnutiu odvolanie, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť 15. apríla 2009.

Príklad 16

Rozhodnutie o nepriznaní nemocenského sa doručovateľ pokúsil adresátovi doručiť dňa 13. júla 2009. Adresáta však nezastihol. Upovedomil ho, že zásielku príde znovu doručiť dňa 14. júla 2009 medzi 10.00 a 12.00 hod. Keďže aj opakovaný pokus o doručenie zostal bezvýsledný, zásielku uložil na pošte, o čom adresáta upovedomil. Napriek tomu, že adresát rozhodnutie neprevzal vôbec, za doručené sa považuje 17. júla 2009, ktorý je tretím dňom uloženia zásielky na pošte. Lehota na podanie odvolania začína plynúť 18. júla 2009. Posledný deň lehoty na podanie odvolania je 17. august 2009, nakoľko 30. deň prípadne na 16. augusta 2009, čo je nedeľa a posledný deň na podanie odvolania je najbližší nasledujúci pracovný deň. Ak účastník konania aspoň v posledný deň lehoty nepodal proti rozhodnutiu odvolanie, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť 18. augusta 2009, aj keď sa adresát o ňom nedozvedel.

Príklad 17

V rozhodnutí o povinnosti poberateľa dávky vrátiť preplatok na dávke pobočka zaviazala poberateľa dávky vrátiť preplatok do 15 dní od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia. Rozhodnutie nadobudne právoplatnosť dňa 1. júna 2009. Od 2. júna 2009 začne plynúť 15 dňová lehota, ktorá uplynie 16. júna 2009. Dňa 17. júna 2009 sa rozhodnutie stane vykonateľným.

písomností zástupcu, ktorému ich možno bez ťažkostí a bez prietahov doručovať. Ak si

takéhoto zástupcu nezvolí, budú sa pre neho písomnosti ukladať v organizačnej zložke

>>>

Sociálnej poisťovne s účinkami doručenia; o čom však musí byť účastník konania poučený.

Právoplatnosť rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne

Právoplatnosť rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne je jeho dôležitou vlastnosťou, ktorá znamená jednak, že takéto rozhodnutie nemožno napadnúť riadnym opravným prostriedkom, čiže odvolaním a taktiež spája so sebou jeho ďalšie vlastnosti, a to nezrušiteľnosť a nezmeniteľnosť, ktoré v zásade vylučujú, aby vec, ktorá už raz bola právoplatne rozhodnutá, bola prerokovaná znovu. Predpokladom právoplatnosti rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne je okrem toho, že ho nemožno napadnúť odvolaním, aj jeho riadne oznámenie.

Rozhodnutie organizačnej zložky Sociálnej poisťovne nadobúda právoplatnosť dňom nasledujúcim po dni uplynutia lehoty na podanie odvolania. Z uvedeného pravidla existujú dve výnimky:

1. výnimkou sú rozhodnutia, proti ktorým nie je odvolanie zo zákona prípustné, t. j. rozhodnutie o prerušení konania, rozhodnutie o návrhu na odpustenie zmeškania lehoty a rozhodnutie vydané po uskutočnenom odvolacom konaní. Tieto rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne sa stávajú právoplatnými dňom ich oznámenia účastníkovi konania, teda dňom ich doručenia.

2. výnimkou je situácia, ak sa účastník konania po oznámení rozhodnutia vzdal odvolania písomne alebo ústne do zápisnice alebo ak účastník konania vzal včas podané odvolanie späť. V prípade, ak sa účastník konania vzdal odvolania, rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom vzdania sa odvolania. V prípade, ak účastník konania vzal odvolanie späť, odvolací orgán konanie zastaví a dňom nadobudnutia právoplatnosti tohto rozhodnutia sa konanie považuje za ukončené.

Odvolanie je osobitou formou podania, ktorou sa účastník konania domáha zmeny alebo zrušenia ešte neprávoplatného rozhodnutia. Odvolanie možno v zásade uplatniť voči každému rozhodnutiu pobočky, ak ho nevylúči zákon alebo ak sa účastník konania nevzdal odvolania písomne alebo ústne do zápisnice. Pre podanie odvolania zákon stanovuje miesto podania a lehotu, v akej musí byť odvolanie podané. Odvolanie sa podáva na organizačnej zložke Sociálnej poisťovne, ktorá napadnuté rozhodnutie vydala (orgán prvého stupňa). Odvolanie možno podať v lehote do 30 dní odo dňa oznámenia rozhodnutia. Odvolanie je podané včas a riadne aj vtedy, ak bolo podané do troch mesiacov odo dňa oznámenia účastníkovi konania alebo na nepríslušnej organizačnej zložke Sociálnej poisťovne preto, že sa účastník konania riadil nesprávnym poučením o odvolaní, alebo preto, že o ňom nebol poučený vôbec. Lehota na podanie odvolania začína plynúť dňom, ktorý

nasleduje po dni oznámenia rozhodnutia. Ak posledný deň lehoty na podanie odvolania pripadne na sobotu alebo deň pracovného pokoja, posledným dňom lehoty je najbližší nasledujúci pracovný deň. Lehota na podanie odvolania sa považuje za dodržanú, ak bolo odvolanie podané najneskôr v posledný deň lehoty na podanie odvolania na orgány, ktorý rozhodoval v prvom stupni alebo na poštovú prepravu.

Včas podané odvolanie má odkladný účinok, ak zákon neustanovuje inak. Odkladný (suspenzívny) účinok odvolania znamená, že právoplatnosť a vykonateľnosť rozhodnutia až do vybavenia odvolania nenastávajú. O odvolaní rozhoduje orgán inštančne nadriadený orgánu, ktorý napadnuté rozhodnutie vydal (devolutívny účinok odvolania). Toto pravidlo je čiastočne prelomené inštitútom autoremedúry, kedy orgán, ktorý v danej veci rozhodoval v prvom stupni odvolaniu v plnom rozsahu vyhovie a vo veci vydá nové rozhodnutie.

(pozri príklad 10)

Ak posledný deň lehoty na podanie odvolania pripadne na piatok, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť v sobotu.

(pozri príklad 11)

Ak posledný deň lehoty na podanie odvolania pripadne na deň, po ktorom nasleduje deň pracovného pokoja, rozhodnutie nadobudne právoplatnosť v deň, ktorý je dňom pracovného pokoja.

(pozri príklad 12)

Ak posledný deň lehoty na podanie odvolania pripadne na sobotu/deň pracovného pokoja, za posledný deň lehoty na podanie odvolania sa považuje najbližší nasledujúci pracovný deň.

(pozri príklad 13 - 14)

Ak si rozhodnutie, ktoré sa doručuje do vlastných rúk adresát nevyzdvihne do troch dní od jeho uloženia na pošte (s tým, že pred uložením rozhodnutia na pošte bol vykonaný opakovaný pokus o doručenie, o ktorom bol účastník konania upovedomený), považuje sa posledný deň tejto trojdňovej lehoty za deň doručenia len za predpokladu, že sa adresát rozhodnutia v mieste doručenia zdržiava; ak pripadne posledný deň uvedenej lehoty na sobotu alebo na deň pracovného pokoja, je posledným dňom lehoty na podanie odvolania najbližší nasledujúci pracovný deň.

(pozri príklad 15 - 16)

Uvedené platí aj keď si adresát zásielku neprevezme vôbec. Pre všetky uvedené príklady platí, že lehota na podanie odvolania je zachovaná, ak v jej posledný deň účastník konania podal odvolanie osobne na prvostupňovom orgáne alebo ak najneskôr v tento deň podal odvolanie na poštovú prepravu, v tomto prípade je pre dodržanie lehoty rozhodujúci dátum poštovej pečiatky.

Vykonateľnosť rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne

Ďalšou vlastnosťou rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne je ich vykonateľnosť.

Vo všeobecnosti sa táto vlastnosť vzťahuje na také rozhodnutia, ktoré ukladajú určitú právnu povinnosť, ktorej splnenie je následne možné vynútiť aj proti vôli adresáta.

Právna úprava vykonateľnosti rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne sa viaže k rozhodnutiam, ktoré obsahujú povinnosť na plnenie a taktiež k rozhodnutiam, ktoré takúto povinnosť neobsahujú. Podľa § 213 ods. 2 zákona rozhodnutie je **vykonateľné**, len čo uplynie lehota na plnenie. Ak v rozhodnutí nie je uložená povinnosť na plnenie, rozhodnutie je vykonateľné, len čo nadobudne právoplatnosť.

V súvislosti s nadobudnutím vykonateľnosti rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne môžu nastať tieto situácie:

1. Rozhodnutia, u ktorých odvolanie nemá odkladný účinok – rozhodnutia o priznaní nemocenskej dávky, rozhodnutia o znížení, o zastavení výplaty a o odňatí nemocenskej dávky. Tieto rozhodnutia sú vykonateľné **dňom doručenia**.

2. Rozhodnutia organizačnej zložky Sociálnej poisťovne o nepriznaní nároku na nemocenskú dávku. Tieto rozhodnutia sú vykonateľné **dňom nadobudnutia právoplatnosti**.

3. Rozhodnutia, ktorými sa ukladá určitá povinnosť a v ktorých je zároveň určená lehota na jej splnenie – napríklad rozhodnutia o povinnosti poberateľa nemocenskej dávky vrátiť dávku alebo jej časť vyplatené neprávom alebo vo vyššej sume ako patrili, rozhodnutia o povinnosti zamestnávateľa nahradiť neprávom vyplatené sumy na dávkach

Tieto rozhodnutia sú vykonateľné, **len čo uplynie nimi stanovená lehota na ich plnenie**.

To, v akej lehote má byť tá ktorá povinnosť splnená, sa stanovuje individuálne pri každom konkrétnom prípade. Je preto vecou organizačnej zložky Sociálnej poisťovne v akej lehote zaviazá povinný subjekt tú ktorú povinnosť splniť, avšak vzhľadom na ustanovenie § 191 ods. 1 zákona musí byť táto lehota primeraná.

(pozri príklad 17)

Osobitosti uplatňované pri oznamovaní, právoplatnosti a vykonateľnosti rozhodnutí organizačných zložiek Sociálnej poisťovne vo veci úrazových dávok budú predmetom samostatného článku.

JUDr. Zuzana Pisoňová
odbor nemocenského poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Poberatelia príspevku na opatrovanie a osobní asistenti v sociálnom poistení

Podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“) platí štát poistné na starobné poistenie, poistné na invalidné poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za fyzickú osobu, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok za opatrovanie podľa zákona č. 447/2008 Z. z. o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia“), a za fyzickú osobu, ktorá má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím najmenej 140 hodín mesačne podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Podmienky, ktoré musí poberateľ peňažného príspevku za opatrovanie a osobný asistent spĺňať, aby poistné na dôchodkové poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za nich platil štát

Fyzická osoba, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok za opatrovanie podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, je povinné dôchodkovo poistená z tohto dôvodu a štát za ňu platí poistné na dôchodkové poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity, ak:

- má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,
- nie je dôchodkovo poistená ako zamestnanec, ako samostatne zárobkovo činná osoba, ako fyzická osoba, ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku, ani ako fyzická osoba, ktorá sa riadne stará o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom po dovŕšení jeho šiestich rokov veku do osemnástich rokov jeho veku,
- nemá priznaný predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok,
- nedovŕšila dôchodkový vek,
- podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu poberania peňažného príspevku za opatrovanie.

Peňažný príspevok za opatrovanie sa poskytuje fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím staršiu ako šesť rokov, ktorá je podľa komplexného posudku odkázaná na opatrovanie.

Fyzickou osobou na účely poskytovania peňažného príspevku za opatrovanie je manžel, manželka, rodič alebo fyzická osoba, ktorá prevzala dieťa do starostlivosti nahrádzajúcej starostlivosť rodičov na základe rozhodnutia súdu, alebo fyzická osoba, ktorú súd ustanovil za opatrovníka fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím, dieťa,

starý rodič, vnuk, vnučka, súrodenec, nevesta, zať, svokor, svokra, švagor, švagriná, neter, synovec. Za nevestu sa považuje aj ovdovená žena po svokrinom alebo svokrovom sy-

novi a za zaťa sa považuje aj ovdovený muž po testininej (svokrinej) alebo testovej (svokrovej) dcére.

Peňažný príspevok za opatrovanie možno poskytnúť aj inej fyzickej osobe, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím a býva s fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím. Podmienka bývania sa považuje za splnenú, ak má fyzická osoba, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, trvalý pobyt alebo prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo fyzická osoba s ťažkým zdravotným postihnutím má prechodný pobyt v mieste trvalého pobytu fyzickej osoby, ktorá ju opatruje a s ktorou býva.

Postavenie fyzickej osoby na účely poskytovania peňažného príspevku za opatrovanie posudzuje príslušný úrad práce, sociálnych vecí a rodiny, ktorý rozhoduje o poskytovaní peňažného príspevku na opatrovanie.

Fyzická osoba, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok za opatrovanie podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a ktorá podá prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu opatrovania, preukáže príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne poskytovanie peňažného príspevku za opatrovanie **rozhodnutím príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny.**

Fyzická osoba, ktorá vykonáva osobnú asistenciu, je povinné dôchodkovo poistená z tohto dôvodu a štát za ňu platí poistné na dôchodkové poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity, ak:

- má trvalý pobyt na území Slovenskej republiky,
- nie je dôchodkovo poistená ako zamestnanec, ako samostatne zárobkovo činná osoba, ako fyzická osoba, ktorá sa riadne stará o dieťa do šiestich rokov jeho veku, ani ako fyzická osoba, ktorá sa riadne stará

>>>

o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom po dovŕšení jeho šiestich rokov veku do osemnástich rokov jeho veku,

- nemá priznaný predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok,
- nedovŕšila dôchodkový vek,
- podala prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu výkonu osobnej asistencie.

Výkon osobnej asistencie na účely povinného dôchodkového poistenia a platenia poistného na dôchodkové poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity štátom je podľa zákona splnený, ak fyzická osoba má podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie vykonávať osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím najmenej 140 hodín mesačne podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia.

Osobná asistencia je pomoc fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorú vykonáva osobný asistent. Počet hodín osobnej asistencie sa určuje na obdobie kalendárneho roka a je najviac 7300 hodín ročne. Rozsah hodín osobnej asistencie príslušný orgán opätovne posúdi každé tri roky od jeho určenia aby zistil, či predchádzajúci určený rozsah hodín osobnej asistencie zodpovedá potrebám fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím. Opätovné posúdenie sa vykoná aj pred uplynutím uvedenej lehoty, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na určenie rozsahu hodín osobnej asistencie. Osobnú asistenciu môže vykonávať len fyzická osoba, ktorá dovŕšila najmenej 18 rokov veku a má spôsobilosť na právne úkony.

Osobný asistent vykonáva osobnú asistenciu na základe zmluvy o výkone osobnej asistencie, ktorú uzatvoril s fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím podľa § 51 a § 853 Občianskeho zákonníka.

Osobný asistent, ktorý podáva prihlášku na dôchodkové poistenie z dôvodu výkonu osobnej asistencie, preukazuje príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne výkon osobnej asistencie a jej rozsah najmenej 140 hodín mesačne **zmluvou o výkone osobnej asistencie, ktorú uzavrel s fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím.**

Ako a kde sa prihlásiť na dôchodkové poistenie

Poberateľ peňažného príspevku za opatrovanie a osobný asistent podávajú prihlášku na dôchodkové poistenie buď osobne v pobočke Sociálnej poisťovne, ktorá je miestne príslušná podľa miesta ich trvalého pobytu, alebo ju príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne odošlú poštou. Poberateľ peňažného príspevku za opatrovanie a osobný asistent sa prihlasujú prostredníctvom tlačiva „Registračný list fyzickej osoby – prihláška“, ktoré je dostupné v pobočkách Sociálnej poisťov-

ne aj na webovej stránke Sociálnej poisťovne **www.socpoist.sk** v časti „Formuláre“. Pri prihlasovaní na tlačivo „Registračný list fyzickej osoby“ vyznačia krížik v rubrike „Prihláška“. Poberateľ peňažného príspevku za opatrovanie pri podaní prihlášky na povinné dôchodkové poistenie preukáže poberanie príspevku za opatrovanie rozhodnutím príslušného úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Fyzická osoba, ktorá vykonáva osobnú asistenciu fyzickej osobe s ťažkým zdravotným postihnutím, pri podávaní prihlášky predloží zmluvu o výkone osobnej asistencie, uzatvorenú medzi ňou a fyzickou osobou s ťažkým zdravotným postihnutím.

Vznik a zánik povinného dôchodkového poistenia

Vznik povinného dôchodkového poistenia z dôvodu poberania peňažného príspevku za opatrovanie a z dôvodu výkonu osobnej asistencie je podmienený prihlásením sa na toto poistenie, t. j. nevzniká automaticky. Ak sa poberateľ príspevku za opatrovanie, resp. osobný asistent na dôchodkové poistenie neprihlási, doba poberania tohto príspevku, príp. doba výkonu osobnej asistencie sa mu na dôchodkové účely nezahodnotí.

Povinné dôchodkové poistenie **vzniká** poberateľovi peňažného príspevku za opatro-

vanie a osobnému asistentovi **odo dňa prihlásenia sa na toto poistenie, najskôr odo dňa podania prihlášky na dôchodkové poistenie.**

Povinné dôchodkové poistenie fyzickej osobe, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok za opatrovanie, **zaniká** dňom skončenia poskytovania príspevku za opatrovanie podľa zákona o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia, najneskôr dňom získania 12 rokov tohto dôchodkového poistenia.

Povinné dôchodkové poistenie osobnému asistentovi **zaniká** dňom, od ktorého podľa zmluvy o výkone osobnej asistencie sa osobná asistencia má vykonávať v rozsahu menej ako 140 hodín mesačne alebo dňom zániku zmluvy o výkone osobnej asistencie, najneskôr dňom získania 12 rokov povinného dôchodkového poistenia.

Do obdobia 12 rokov sa zahŕňa aj obdobie dôchodkového poistenia z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom od 6 do 18 rokov jeho veku.

Je dôležité upozorniť, že poistné na dôchodkové poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity štát neplatí za poberateľa peňažného príspevku za opatrovanie ani za osobného asistenta odo dňa, od ktorého tieto fyzické osoby už nespĺňajú zákonom sta-

novené podmienky na povinné dôchodkové poistenie z dôvodu opatrovania, resp. výkonu osobnej asistencie. Platenie poistného na dôchodkové poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity štátom za poberateľa peňažného príspevku za opatrovanie alebo osobného asistenta sa končí, ak vznikne povinné dôchodkové poistenie týchto fyzických osôb ako zamestnancov, resp. ako samostatne zárobkovo činných osôb, ak sa týmto fyzickým osobám prizná predčasný starobný dôchodok alebo invalidný dôchodok alebo ak dovŕšia dôchodkový vek.

Povinnosť odhlásiť sa z povinného dôchodkového poistenia

Po skončení poskytovania peňažného príspevku za opatrovanie alebo po získaní 12 rokov povinného dôchodkového poistenia z dôvodu opatrovania (do obdobia 12 rokov sa započítava aj obdobie dôchodkového poistenia získané z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom) je fyzická osoba, za ktorú platil poistné na dôchodkové poistenie štát, povinná sa z tohto dôchodkového poistenia odhlásiť, a to **do ôsmich dní od vzniku skutočnosti zakladajúcej zánik jej dôchodkového poistenia**. To znamená, že je povinná odhlásiť sa do ôsmich dní od skončenia poskytovania peňažného príspevku za opatrovanie, resp. do ôsmich dní odo dňa získania 12 rokov povinného dôchodkového poistenia z dôvodu opatrovania.

Po zániku zmluvy o výkone osobnej asistencie, po znížení počtu hodín výkonu osobnej asistencie na menej ako 140 hodín mesačne alebo po získaní 12 rokov povinného dôchodkového poistenia z dôvodu výkonu osobnej asistencie je fyzická osoba, za ktorú platil poistné na dôchodkové poistenie štát, povinná sa z tohto dôchodkového poistenia odhlásiť **do ôsmich dní od vzniku skutočnosti zakladajúcej zánik jej dôchodkového poistenia**. Je teda povinná odhlásiť sa do ôsmich dní od zániku zmluvy o výkone osobnej asistencie, do ôsmich dní odo dňa, od ktorého sa osobná asistencia má vykonávať v rozsahu menej ako 140 hodín mesačne, alebo do ôsmich dní odo dňa získania 12 rokov povinného dôchodkového poistenia z dôvodu výkonu osobnej asistencie (do obdobia 12 rokov sa započítava aj obdobie dôchodkového poistenia získané z dôvodu riadnej starostlivosti o dieťa s dlhodobou nepriaznivým zdravotným stavom).

Poberateľ peňažného príspevku za opatrovanie a osobný asistent sa odhlasujú z dôchodkového poistenia prostredníctvom tlačiva „Registračný list fyzickej osoby – odhláška“. Pri odhlasovaní vyznačia na tlačíve krížik v rubrike „Odhláška“. Odhlasuje sa v miestnej príslušnej pobočke Sociálnej poisťovne podľa trvalého pobytu opatrovateľa alebo osobného asistenta.

Za nesplnenie zákonom stanovenej povinnosti odhlásiť sa z dôchodkového poistenia v prípade, že vznikla skutočnosť, ktorá zakladá jeho zánik, môže Sociálna poisťovňa sankcionovať povinnú osobu vo forme pokuty.

Vymeriavací základ, z ktorého štát platí poistné

Vymeriavací základ, z ktorého štát platí poistné na dôchodkové poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za fyzickú osobu uvedenú v § 15 ods. 1 písm. e) zákona (t. j. za poberateľa peňažného príspevku za opatrovanie a osobného asistenta, ktorí podali prihlášku na dôchodkové poistenie), je za obdobie do 31. decembra 2009 výška minimálnej mzdy zamestnancov v pracovnom pomere odmeňovaných mesačnou mzdou, ktorá platí k prvému dňu kalendárneho mesiaca, za ktorý sa platí poistné. Za obdobie do 31. decembra 2009 je týmto vymeriavacím základom výška minimálnej mzdy v sume **295,50 eura**.

Na základe novely zákona účinnej od 1. januára 2010 vymeriavací základ, z ktorého štát platí poistné na dôchodkové poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za fyzickú osobu, ktorá je povinne dôchodkovo poistená z dôvodu poberania peňažného prí-

spevku za opatrovanie alebo z dôvodu výkonu osobnej asistencie, je mesačne vo výške 44,2 % jednej dvanástiny všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok, ktorý dva roky predchádza kalendárnemu roku, v ktorom sa platí poistné. Vymeriavací základ, z ktorého štát platí poistné na dôchodkové poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity za obdobie od 1. januára 2010, je teda v sume **319,58 eura** mesačne. Štát platí poistné na starobné poistenie so sadzbou 18 % z vymeriavacieho základu, poistné na invalidné poistenie so sadzbou 6 % z vymeriavacieho základu a poistné do rezervného fondu solidarity so sadzbou 2 % z vymeriavacieho základu. Celková suma poistného na dôchodkové poistenie a poistného do rezervného fondu solidarity, ktorú platí štát za obdobie od 1. januára 2010 za fyzickú osobu, ktorá je povinne dôchodkovo poistená z dôvodu poberania peňažného príspevku za opatrovanie alebo z dôvodu výkonu osobnej asistencie, je mesačne **82,90 eura**.

Mgr. Andrea Zahoranová
odbor výberu poistného
Sociálna poisťovňa, ústredie

Príprava na uplatňovanie nových nariadení koordinácie sociálneho zabezpečenia

Súčasná predsedajúca krajina EÚ Švédsko sa v spolupráci s Európskou komisiou podujala zorganizovať medzinárodnú konferenciu na tému Modernizovaná koordinácia sociálneho zabezpečenia EÚ – príprava na uplatňovanie nových nariadení koordinácie sociálneho zabezpečenia. Uskutočnila sa 25. – 27. novembra 2009 v hlavnom meste tejto škandinávskej krajiny.

Za Slovensko sa na konferencii zúčastnilo päť zástupcov reprezentujúcich Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR, Ministerstvo zdravotníctva SR, Úrad pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou a Sociálnu poisťovňu.

Hlavnou témou konferencie boli nové nariadenia koordinácie sociálneho zabezpečenia prezentované expertmi z viacerých uhlov pohľadu.

Podujatie otvorila Adriana Lenderová, generálna riaditeľka Švédskej sociálnej poisťovne, a Cristina Husmarková-Pehrssonová, ministerka sociálneho zabezpečenia Švédska. Po nich nasledoval prejav Georga Fischera, riaditeľa Riadiaceho orgánu sociálnej ochrany a sociálnej inklúzie Hlavného riaditeľstva zamestnanosti, sociálnych záležitostí a rov-

ného zaobchádzania v Bruseli, na tému Modernizované nariadenie a budúce úlohy. Bývalý riaditeľ Riadiaceho orgánu Jérôme Vignon, predchodca G. Fischera, sa vo svojej prezentácii s názvom Tvorba nového nariadenia venoval prierezu sociálneho vývoja od Rímskej zmluvy až po súčasné Nariadenie Rady (EHS) č. 1408/71 a 574/72 (koordináčn é nariadenia). Zdôraznil, že rozmanitosť a narastajúca zložitosť pri uplatňovaní ustanovení koordináčnych nariadení po pristúpení nových členských štátov, ako aj po rozšírení materiálneho rozsahu na príslušníkov tretích štátov viedla k čoraz väčším problémom. To malo za následok rast počtu príloh a v konečnom dôsledku vyústilo do akútnej potreby modernizovať a simplifikovať text existujúcich koordináčnych nariadení. S cieľom podnietiť mobilitu pracovníkov sa Európska komisia v spolupráci s Radou Európskej únie a

Európskym parlamentom podujala vypracovať nové nariadenie, ktoré by sa okrem zabezpečovania sociálnych práv migrujúcich pracovníkov a členov ich rodín vzťahovalo aj na študentov, nezamestnaných rodinných príslušníkov a dôchodcov.

Počas trvania belgického predsedníctva v roku 2001 sa rozhodlo, že nariadenia budú revidované článok po článku, čo sa následne dialo počas 6 po sebe nasledujúcich predsedníctiev. Revízia vyvolala potrebu nového nariadenia. Základnou myšlienkou, kľúčovým zjednodušením novej koncepcie bolo, aby sa nové nariadenie vzťahovalo na všetky osoby, ktoré sú poistené a ktoré podliehajú legislatíve jedného alebo viacerých členských štátov, ako aj na príslušníkov tretích krajín. Takýto prístup vyvolal problém pri exporte dávok zo sociálnych systémov štátov, ktoré nie sú založené na dobách poistenia, ale na dobách bydliska. Odpoveď na právny spor sa našla v článku 63 odsek 4 Zmluvy o Európskom spoločenstve, podľa ktorého štátni príslušníci tretích krajín, ktorí majú legálne bydlisko v členskom štáte, môžu mať bydlisko aj v iných členských štátoch. Novým prvkom pri tvorbe nariadenia bol aj článok 5 dnes už existujúceho nariadenia 883/2004 o asimilácii faktov. Vznikol najmä z iniciatívy Talianska, Belgicka, Rakúska, Španielska, Portugalska, Francúzska a Luxemburska a stanovuje rovnocennosť zaobchádzania pri dávkach, príjmoch, faktoch a udalostiach.

Napriek mnohým zmenám zostali mnohé oblasti neúplné. Predčasné dôchodky nie sú plne koordinované, taktiež rodičovské dávky a koordinácia tzv. dávok dlhodobej starostlivosti nie sú v novom nariadení úplne doriešené.

Veľa zmien bolo potrebných vykonať v kapitole Choroba a materstvo v oblasti preplácania podľa skutočne vynaložených nákladov. V prípade cezhraničného pracovníka, ktorý je dôchodcom, bolo potrebné zabezpečiť, aby mal nárok na vecné dávky v chorobe a materstve v rámci územia posledného členského štátu, v ktorom pracoval. Rovnako pracovníkovi, ktorý odišiel do dôchodku, sa musí umožniť, aby pokračoval v liečbe na území toho členského štátu, kde bola liečba začatá.

Asi najviac zmien sa premietlo do oblasti dávok v nezamestnanosti, kde sa predpokladá, že môžu nastať problémy v oblasti odsúhlasenia poskytovania dávky z pôvodných 3 mesiacov na ďalšie 3 mesiace príslušnými službami alebo inštitúciami. Oprávnenie na predĺžené poskytovanie dávky nie je podmienené zreteľne definovanými právnymi podmienkami a môže vyvolať veľa otázok.

Vo všeobecnosti možno povedať, že jednotlivé tematické celky konferencie sa týkali koordináčnych nariadení ako staronového nástroja na úpravu práv migrujúcich z rôznych uhlov pohľadu:

- koordinácia očami občanov a ich potrieb informácií, ktorá sa riešila formou panelovej diskusie;

- modernizované nariadenia v právnom prostredí, kde sa vyjadrovali zástupcovia Európskej komisie, akademici a sudcovia;
- nové správne a technické prostredie s elektronickou výmenou údajov, prenosnými dokumentmi a prechodným obdobím súvisiacim s ich zavedením, v ktorom dostali slovo experti v oblasti tvorby prostredia informačných technológií a budovania elektronizácie;
- výsledky tematických seminárov venované jednotlivým oblastiam nariadenia formou panelovej diskusie;
- posilnenie spolupráce medzi národnými inštitúciami a úloha Európskej komisie, ako aj budúce úlohy a perspektívy.

Konferencia priniesla veľa zaujímavých podnetov a dôležitých informácií, ktoré sprostredkovali experti na vysokej profesionálnej úrovni. Zároveň bola vďaka priateľskej a neformálnej atmosfére jedinečnou príležitosťou na budovanie dôležitých nových kontaktov a pestovanie plodnej medzinárodnej spolupráce, bez ktorej je práca v oblasti záležitostí Európskej únie takmer nepredstaviteľná.

PhDr. Katarína Karvašová

*odbor záležitostí EÚ a zahraničných vzťahov
Sociálna poisťovňa, ústredie*

Systém dôchodkového poistenia v čase krízy

Rakúska Dôchodková poisťovňa (PVA) zorganizovala vo Viedni v dňoch 30. novembra a 1. decembra 2009 konferenciu pod názvom Financovanie systémov dôchodkového poistenia v stále ťažších ekonomických podmienkach.

Predstavitelia rakúskej Dôchodkovej poisťovne organizujú spoločné stretnutie za účasti partnerov zo susediacich členských krajín EÚ každoročne. Medzi pozvanými preto nechýbali ani zástupcovia Sociálnej poisťovne. Záštitu nad tohtoročnou konferenciou, ktorá sa venovala financovaniu dôchodkového poistenia v čase krízy, prevzal nový generálny riaditeľ Dôchodkovej poisťovne Dr. Winfried Pinggera.

Konferenciu otvoril svojím vystúpením Dr. Herbert Rische, prezident jednej z najväčších dôchodkových poisťovní na svete – Spolku nemeckého dôchodkového poistenia. Prezident švajčiarskeho nositeľa sociálneho zabezpečenia Konferencie kantonálnych agentúr sociálneho zabezpečenia Franz Stähli následne predstavil účastníkom podrobnú prognózu, podľa ktorej ak sa nezmenia súčasné trendy, nemožno vylúčiť, že v roku 2050 budú vo Švajčiarsku 2 osoby vo veku 20 – 64 rokov pracovať na 1 osobu vo veku 65 rokov a viac. Slovinsko zastupoval riaditeľ Inštitútu dôchodkového a invalidného poistenia (ZPIZ) Boris Gačnik, ktorý priznal, že od roku 1996, keď sa znížili príspevky na poistenie o viac ako 20 %, je inštitút v deficite, a teda závislý od spolufinancovania zo štátneho rozpočtu.

Podrobnú analýzu hospodárskej krízy z pohľadu hospodárstva a finančných trhov predniesol predseda Rakúskej spolkovej hospodárskej komory z Asociácie rakúskych zamestnaneckých dôchodkových fondov Christian Böhm. Podľa jeho vyjadrenia by Európania mali investovať na akciových trhoch niekde medzi dvoma súčasnými extrémami

– vysokorizikovým investovaním a príliš konzervatívnym investovaním.

Konferenciu ukončil generálny riaditeľ rakúskej Dôchodkovej poisťovne Dr. Winfried Pinggera. Poukázal na zaostávanie Európskej únie v porovnaní so Spojenými štátmi americkými v oblasti investovania do nových technológií a predstavil nové úlohy v oblas-

ti hospodárstva, finančného sektora, pracovného trhu a systému sociálneho zabezpečenia.

Mgr. Jakub Začka

*odbor záležitostí EÚ a zahraničných vzťahov
Sociálna poisťovňa, ústredie*

Prvá pracovná kategória a dôchodkový vek

Mám odpracovaných 35 rokov a z toho vyše 20 rokov v zamestnaní zaradenom do I. pracovnej kategórie. Kedy dovŕším dôchodkový vek v spojitosti s nárokom na starobný dôchodok?

Zamestnania boli na účely dôchodkového zabezpečenia podľa ustanovenia § 14 zákona č. 100/1988 Zb. o sociálnom zabezpečení v znení neskorších predpisov zaradené do 31. decembra 1999 podľa druhu vykonávaných prác do troch pracovných kategórií. Zamestnania I. a II. pracovnej kategórie sú uvedené v rezortných zoznamoch zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie, prípadne ich doplnkoch, vydaných pred 1. júnom 1992. Z uvedeného vyplýva, že všetky zamestnania vykonávané po 31. decembri 1999 sa považujú na účely dôchodkového zabezpečenia za zamestnania vykonávané v III. pracovnej kategórii.

Právne predpisy účinné do 31. decembra 2003 umožňovali osobám, ktoré získali stanovený počet rokov doby zamestnania v I. pracovnej kategórii, vznik nároku na starobný dôchodok dosiahnutím zníženého dôchodkového veku.

Podľa § 21 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. občan mal nárok na starobný dôchodok, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň

- a) 55 rokov, ak bol zamestnaný **najmenej 15 rokov** v zamestnaní v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach alebo najmenej 10 rokov v takom zamestnaní v uránových baniach (zvlášť zvýhodnená I. pracovná kategória – I.AA),
- b) 55 rokov, ak bol zamestnaný **najmenej 15 rokov** v ostatných zamestnaniach v baníctve vykonávaných pod zemou v hlbinných baniach (I. pracovná kategória – I.AA), ak bol z tohto zamestnania prevedený alebo uvoľnený v súvislosti s uskutočňovaním racionalizačných alebo organizačných opatrení alebo zo zdravotných dôvodov,
- c) 55 rokov, ak bol zamestnaný **najmenej 20 rokov** v ďalších zamestnaniach I. pracovnej kategórie uvedených v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb. (I.A kategória),
- d) 58 rokov, ak bol zamestnaný **najmenej 20 rokov** v ostatných zamestnaniach uvedených v § 14 ods. 2 písm. i) až l) zákona č. 100/1988 Zb. (ide tiež o zamestnania I. pracovnej kategórie – I.B kategória).

Pokiaľ občan vykonával zamestnanie zaradené do I.AA, I.A a I.B pracovnej kategórie v stanovenom rozsahu, vznikne mu nárok na starobný dôchodok dovŕšením vyššie uvedeného veku aj po 31. decembri 2003, pretože podľa § 274 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o

sociálnom poistení nároky vyplývajúce zo zaradenia zamestnania do I. a II. pracovnej kategórie sa priznávajú do 31. decembra 2023.

Na základe dokladov o dobe Vášho zamestnania, ktoré sa nachádzajú v ústrednej evidencii nárokových podkladov Sociálnej poisťovne, máte preukázané, že v čase od 1. januára 1979 do 31. decembra 1999 ste nevykonávali výlučne len zamestnanie zaradené do I. pracovnej kategórie na účely dôchodkového zabezpečenia, ale aj zamestnanie III. pracovnej kategórie. Zamestnanie v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach (I.AA kategória) ste získali v rozsahu šesť rokov a 142 dní a ako zlievarenský robotník a hutník oceliar (I.A kategória) v rozsahu 12 rokov a 172 dní.

Z uvedeného vyplýva, že zamestnanie I.AA pracovnej kategórie v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach ste nezískali v rozsahu najmenej 15 rokov a zamestnanie I.A pracovnej kategórie (zlievarenský robotník a hutník oceliar) v rozsahu najmenej 20 rokov.

Podľa ustanovenia § 18 ods. 5 zákona č. 100/1988 Zb. v znení platnom pred 1. júnom 1992, ak občan nebol zamestnaný v I. pracovnej kategórii po dobu potrebnú pre nárok na dôchodok z tejto pracovnej kategórie s rozdielnymi podmienkami nároku na dôchodok – § 21 ods. 1 písm. a) až d) zákona č. 100/1988 Zb. – započítava sa doba zamestnania získaná vo výhodnejšej I. pracovnej kategórii do doby zamestnania v menej výhodnej I. pracovnej kategórii. Vo vašom prípade doba zamestnania získaná v I.AA kategórii sa započíta do doby zamestnania získanej v I.A kategórii, to znamená dovedna 18 rokov a 314 dní zamestnania I.A pracovnej kategórie, ktorých okruh je uvedený v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb. a konkrétne povolania v príslušnom rezortnom zozname zamestnaní zaradených do I. a II. pracovnej kategórie, prípadne ich doplnkoch, vydaných pred 1. júnom 1992.

Nakoľko ani takýmto započítaním rozsahu zamestnaní vykonávaných v I. pracovnej kategórii ste nezískali najmenej 20 rokov zamestnania v I. pracovnej kategórii, dôchodkový vek nespĺníte dovŕšením 55 rokov veku.

Podľa § 174 ods. 1 písm. b) zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov občan, ktorý vykonával pred 1. januárom 2000 zamestnanie I. pracovnej kategórie, má po 31. decembri 1999 nárok na starobný dôchodok tiež, ak bol zamestnaný najmenej 25 rokov a dosiahol vek aspoň 57 rokov, ak bol

zamestnaný najmenej 13 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. – v baníctve so stálym pracoviskom pod zemou v hlbinných baniach, alebo 18 rokov v zamestnaní uvedenom v § 14 ods. 2 písm. b) až h) zákona č. 100/1988 Zb.

Podmienkou vzniku nároku na starobný dôchodok podľa § 174 ods. 1 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov je, že zamestnanie I. pracovnej kategórie trvalo k 31. decembru 1999 (§ 174 ods. 2 zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov).

Nakoľko ste zamestnanie I. pracovnej kategórie vykonávali do 31. decembra 1999, vzťahuje sa na vás ustanovenie § 174 ods. 1, písm. a) zákona č. 100/1988 Zb. v znení neskorších predpisov a dôchodkový vek spĺníte dovŕšením 57 rokov veku.

Peter Dittler

odbor metodiky dôchodkového poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Je možné potvrdiť kópiu evidenčného listu?

Môžeme dať potvrdiť kópiu evidenčného listu dôchodkového poistenia zamestnancom pobočky Sociálnej poisťovne, aby aj zamestnanec ho mohol vidieť a presvedčiť sa, že som ho, ako mzdová účtovníčka, predložila za zamestnávateľa príslušnému orgánu sociálneho poistenia?

Zákon č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov ukladá zamestnávateľom povinnosti pri vykonávaní sociálneho poistenia (do ktorého spadá aj dôchodkové poistenie) za zamestnancov, ktorí sú k nim v pracovnom pomere alebo v inom právnom vzťahu. Ide o povinnosť viesť o svojich zamestnancoch evidenciu na účely sociálneho poistenia a starobného dôchodkového sporenia, a to podľa § 231 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov, na tlačivách alebo inou formou, ktorých obsah a spôsob zasielania určí Sociálna poisťovňa. Tlačivom na účely dôchodkového poistenia je „Evidenčný list dôchodkového poistenia“.

Ustanovenie § 231 ods. 1 písm. j) zákona č. 461/2003 Z. z. ukladá zamestnávateľom povinnosť uvedenú evidenciu predložiť pobočke Sociálnej poisťovne do troch dní

- od uplatnenia nároku na dávku alebo
- od skončenia pracovného pomeru alebo iného právneho vzťahu k zamestnávateľovi.

Vyplnením a včasným predložením evidenčného listu dôchodkového poistenia miestne príslušnej pobočky Sociálnej poisťovne zamestnávateľ splní povinnosti vyplývajúce z vyššie uvedených ustanovení zákona č. 461/2003 Z. z. v znení neskorších predpisov.

Po vykonaní zápisu údajov zamestnávateľ predkladá evidenčný list dôchodkového poistenia, pred jeho odposlaním pobočke Sociálnej poisťovne, na podpis poistencovi (zamestnancovi) v záujme toho, aby mohol skontrolovať správnosť zapísaných údajov a zistiť, že zamestnávateľ splnil povinnosť viesť evidenciu na účely dôchodkového poistenia.

Pobočka Sociálnej poisťovne po vykonaní vstupnej kontroly je povinná správne vyplnené tlačivá evidenčných listov dôchodkového poistenia potvrdiť odtlačkom pečiatky a zaslať ich do ústrednej evidencie nárokových podkladov Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava. V prípade ich nesprávneho vyplnenia sú zamestnávateľovi vrátené na opravu alebo doplnenie chýbajúcich údajov.

Originály vyplnených evidenčných listov dôchodkového poistenia je vhodné predkladať so sprievodným listom. Vyhodením sprievodného listu získa pobočka Sociálnej poisťovne informáciu o zamestnancoch, za ktorých zamestnávateľ splnil svoju povinnosť, ale aj zamestnávateľ bude mať k dis-

pozícii doklad, potvrdený pobočkou Sociálnej poisťovne, z ktorého bude bez akejkoľvek pochybnosti zrejmé, že splnil povinnosti súvisiace s vedením a predkladaním evidenčného listu dôchodkového poistenia za svojich zamestnancov.

Pokiaľ by zamestnanec mal záujem získať informáciu, či zamestnávateľ po skončení pracovného pomeru predložil jeho evidenčný list dôchodkového poistenia orgánu sociálneho poistenia, má možnosť požiadať o poskytnutie tejto informácie príslušnú pobočku Sociálnej poisťovne rovnako, ako aj ústredie Sociálnej poisťovne.

Evidenčný list dôchodkového poistenia sa nevyhotovuje za účelom poskytnutia informácie poistencovi, ale je dokladom Sociálnej poisťovne relevantným na preukázanie údajov potrebných na určenie nároku na dôcho-

dok a na výpočet jeho sumy. Sociálna poisťovňa, ústredie, na žiadosť poistenca samozrejme poskytne poistencovi aj presné informácie o jeho obdobiach dôchodkového poistenia a vymeriavacích základoch uvedených na evidenčnom liste dôchodkového poistenia.

Pokiaľ by zamestnanec požiadal zamestnávateľa o informácie o období dôchodkového poistenia a vymeriavacích základoch, ktoré získal počas trvania zamestnania, zamestnávateľ je povinný podľa § 231 ods. 1 písm. l) zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení zákona č. 43/2004 Z. z. o týchto skutočnostiach vyhotoviť potvrdenie.

Peter Dittler

odbor metodiky dôchodkového poistenia
Sociálna poisťovňa, ústredie

Dodatočné daňové priznanie a platenie poistného

Som externá účtovníčka a podávala som začiatkom decembra 2009 za novú klientku dodatočné daňové priznanie za rok 2008 za SZČO, keďže sme tam kontrolou zistili závažné metodické chyby. Takže sme podávali aj dodatočný výpis pre Sociálnu poisťovňu, z ktorého vyplynuli nižšie odvody na SP. V jednej z pobočiek SP mi povedali, že ešte za december 2009 zaplatí odvody vo výške ako platí od júla 2009 a až za január 2010 má táto SZČO nárok zaplatiť odvody vo výške, ako vyplynuli z dodatočného DP. Zároveň nemá nárok na vrátenie rozdielu z už zaplatených vyšších odvodov za obdobie júl až december 2009. Je takýto postup správny?

Ak sa na základe dodatočného daňového priznania alebo na základe dodatočného platobného výmeru vydaného správcom dane zmení vymeriavací základ samostatne zárobkovo činnnej osoby, poistné sa platí zo zmeneného vymeriavacieho základu od pr-

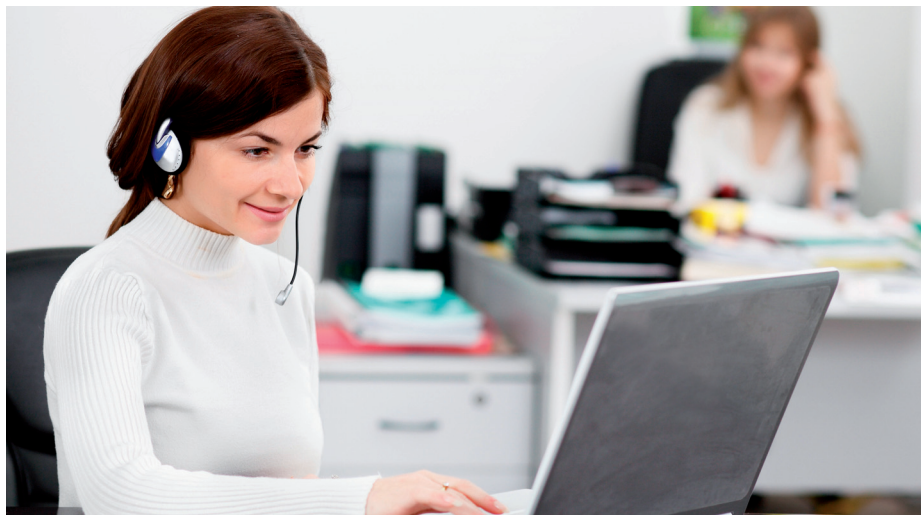
vého dňa kalendárneho mesiaca nasledujúceho po predložení dodatočného daňového priznania správcovi dane alebo po nadobudnutí právoplatnosti dodatočného platobného výmeru (§ 142 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení).

V tomto prípade samostatne zárobkovo činnná osoba podávala správcovi dane dodatočné daňové priznanie dňa 9. decembra 2009. Poistné na povinné nemocenské poistenie a poistné na povinné dôchodkové poistenie zo zmeneného vymeriavacieho základu SZČO platí až od 1. januára 2009, t. j. za mesiac január 2010. Poistné za mesiac január 2010 je splatné v termíne do 8. februára 2010.

Z vyššie uvedeného je zrejmé, že nárok na vrátenie „rozdielu z už zaplatených odvodov“ nie je, poistné platené doteraz nie je poistným zaplateným bez právneho dôvodu. Pri uplatnení nároku na dávky sociálneho poistenia sa bude vychádzať z toho vymeriavacieho základu, z ktorého bolo poistné platené (do 31. 12. 2009 z vyššieho vymeriavacieho základu).

Vlasta Šefčíková

riaditeľka odboru výberu poistného
Sociálna poisťovňa, ústredie

Kde nás nájdete v Trenčianskom kraji

Pobočky zabezpečujú komplexný výkon sociálneho poistenia, ktorý patrí do vecnej pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne podľa zákona o sociálnom poistení

Pobočky v Trenčianskom kraji:

- > **Trenčín**
pre územnú pôsobnosť okresov
Trenčína a Nové Mesto nad Váhom
- > **Považská Bystrica**
pre územnú pôsobnosť okresov
Považská Bystrica, Ilava a Púchov
- > **Prievidza**
pre územnú pôsobnosť okresu
Prievidza

Do vecnej pôsobnosti pobočky patrí najmä

- a) rozhodovať v prvom stupni o
 1. vzniku, prerušení a zániku sociálneho poistenia v sporných prípadoch,
 2. nemocenských dávках,
 3. úrazových dávках okrem úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty,
 4. dávke garančného poistenia,
 5. dávke v nezamestnanosti,
- b) vykonávať lekársku posudkovú činnosť,
- c) spisovať žiadosť o priznanie dávky okrem nemocenských dávok, úrazového príplatku a dávky v nezamestnanosti,
- d) vyplácať nemocenské dávky, úrazové dávky okrem úrazovej renty a pozostalostnej renty, dávku garančného poistenia a dávku v

nezamestnanosti,
e) vyberať a vymáhať poistné, príspevky na starobné dôchodkové sporenie,
f) vykonávať kontrolnú činnosť, konzultačnú činnosť a poradenskú činnosť vo veciach sociálneho poistenia

Vysunuté pracoviská zabezpečujú výkon sociálneho poistenia nasledovne:

> Nové Mesto nad Váhom

- dôchodkové poistenie, nemocenské poistenie, poistenie v nezamestnanosti a garančné poistenie, lekárska posudková činnosť, výber poistného,

> Dubnica nad Váhom

- dôchodkové poistenie, nemocenské poistenie, poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie, lekárska posudková činnosť, kontrola a výber poistného,

> Púchov

- dôchodkové poistenie, nemocenské poistenie, poistenie v nezamestnanosti, garančné poistenie, lekárska posudkovú činnosť a výber poistného.

Prehľad pracovísk Sociálnej poisťovne v Trenčianskom kraji

pobočky	vysunuté pracoviská v sídle okresu	vysunuté pracoviská mimo sídla okresu
Trenčín	Nové Mesto nad Váhom	-
Považská Bystrica	-	Dubnica nad Váhom
	Púchov	-
Prievidza	-	-

Prehľad o úradných hodinách pre klientov Sociálnej poisťovne v Trenčianskom kraji

pobočka			
Trenčín	riaditeľ pobočky: Ing. Ladislav Fischer Jilemnického 3760, 912 50 Trenčín tel. 032/65 12 111, fax: 032/65 12 524 e-mail: trencin@socpoist.sk		
	úradné hodiny pre klientov		
	pobočka	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 17.00 h	8.00 – 16.00 h	8.00 – 17.00 h
Ut	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h
St	8.00 – 16.30 h	8.00 – 15.30 h	8.00 – 16.30 h
Št		8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h
Pi		8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h

vysunuté pracovisko			
vysunuté pracovisko pobočky Sociálnej poisťovne Trenčín pre územný obvod okresu Nové Mesto nad Váhom			
Nové Mesto nad Váhom	Jánošíkova 4 915 01 Nové Mesto nad Váhom tel. 032/77 18 160		
úradné hodiny pre klientov			
	pracovisko	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 - 17.00 h		
Ut	8.00 – 14.00 h		
St	8.00 – 16.30 h		
Št			
Pi		8.00 – 14.00 h	

pobočka			
Prievidza	riadiateľ pobočky: MVDr. Norbert Turanovič Matice slovenskej 10, 971 01 Prievidza tel. 046/51 92 858, fax: 046/54 25 981 e-mail: prievidza@socipoist.sk		
	úradné hodiny pre klientov		
	pobočka	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 17.00 h	8.00 – 15.30 h	8.00 – 17.00 h
Ut	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h
St	8.00 – 16.30 h	8.00 – 15.30 h	8.00 – 16.30 h
Št		8.00 – 12.00 h	8.00 – 14.00 h
Pi	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h

pobočka			
Považská Bystrica	riaditeľka pobočky: Ing. Anna Hošťáková Kukučínova 208/23, 017 53 Považská Bystrica tel. 042/43 78 611, fax: 042/43 22 077 e-mail: povazskabystrica@socpoist.sk		
	úradné hodiny pre klientov		
	pobočka	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 17.00 h	8.00 – 15.30 h	8.00 – 17.00 h
Ut	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h	8.00 – 14.00 h
St	8.00 – 16.30 h	8.00 – 15.30 h	8.00 – 16.30 h
Št		8.00 – 13.00 h	8.00 – 14.00 h
Pi	8.00 – 14.00 h	8.00 – 13.00 h	8.00 – 14.00 h

vysunuté pracovisko			
vysunuté pracovisko pobočky Sociálnej poisťovne Považská Bystrica pre územný obvod okresu Ilava			
Dubnica nad Váhom	Partizánska 149/1 018 41 Dubnica nad Váhom tel. 042/44 22 192 fax: 042/44 28 007		
	úradné hodiny pre klientov		
	pracovisko	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 17.00 h		8.00 – 17.00 h
Ut	8.00 – 14.00 h		8.00 – 14.00 h
St	8.00 – 16.30 h		8.00 – 16.30 h
Št			8.00 – 14.00 h
Pi	8.00 – 14.00 h		8.00 – 14.00 h

vysunuté pracovisko			
vysunuté pracovisko pobočky Sociálnej poisťovne Považská Bystrica pre územný obvod okresu Púchov			
Púchov	Royova 1048 020 01 Púchov tel. 042/46 31 108 fax: 042/46 31 108		
	úradné hodiny pre klientov		
	pracovisko	pokladňa	podateľňa
Po	8.00 – 17.00 h		
Ut	8.00 – 14.00 h		
St	8.00 – 16.30 h		
Št			
Pi	8.00 – 14.00 h		

Odborný mesačník Sociálnej poisťovne

Vydáva:

Sociálna poisťovňa
Ročník XXXXII
ISSN 1337-9844
EV 2891/09

Adresa:

Sociálna poisťovňa, ústredie
komunikačný odbor
Ul. 29. augusta 8 – 10
813 63 Bratislava 1
Tel. + 421 (2) 59 248 776
Fax: + 421 (2) 59 248 720
<http://www.socpoist.sk>

Zodpovedná za vydanie:

Mgr. Lýdia Výborná

Redakčná rada:

JUDr. Renáta Bálintová
JUDr. Milan Kučo
Mgr. Jarmila Misárošová
JUDr. Soňa Oslanská
Vlasta Šefčíková
JUDr. Timea Vörösová
Mgr. Lýdia Výborná

Cena výtlačku: 1 € (30,126 Sk)
Vychádza: 12-krát do roka
Ročné predplatné: dohodou

Jazyková úprava:

PhDr. Magdaléna Sedláčková

Dizajn, grafická úprava a tlač:

Graphic Media Group, a. s.

Použité snímky:

archív Sociálnej poisťovne, Stockexpert,
Ján Luky

Predplatné a inzercia:

GRAPHIC MEDIA GROUP, a. s.
Zámocká 30
811 01 Bratislava
Bc. Martina Haluzová
Tel. + 421 (38) 53 00 756
e-mail: predplatne@gmgroup.sk
inzercia@gmgroup.sk
číslo účtu: 2691461955/0200 VUB

Neobjednané rukopisy sa nevracajú.

Autorské práva vyhradené.

Akékoľvek rozmnožovanie textu,
fotografií a grafov vrátane údajov
v elektronickej podobe je možné len
s predchádzajúcim súhlasom vydavateľa.

Vážení čitatelia, vážení klienti,

Sociálna poisťovňa aj v tomto roku pokračuje vo vydávaní časopisu Sociálne poistenie. Tí predplatitelia, ktorí odoberali časopis v minulom roku a chcú ho odoberať naďalej, by mali poslať **novú objednávku na rok 2010**.

Agendu predplatného a inzercie na časopis Sociálne poistenie vykonáva od januára tohto roku na základe verejného obstarávania spoločnosť Graphic Media Group, a.s. Aj doteraz poslané objednávky na rok 2010 vybavuje táto spoločnosť. Samozrejme, že ak omylom pošlete ešte objednávku Sociálnej poisťovni, bude taktiež vybavená. Noví záujemcovia o časopis,

resp. doterajší predplatitelia, ktorí ešte neposlali objednávku na rok 2010 komunikačnému odboru Sociálnej poisťovne, by mali **objednávky poslať už na adresu:**

GRAPHIC MEDIA GROUP, a. s.

Zámocká 30, 811 01 Bratislava

Bc. Martina Haluzová

tel. č. +421 (38) 53 00 756

e-mail: predplatne@gmgroup.sk

inzercia@gmgroup.sk

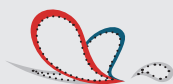
web: www.gmgroup.sk

číslo účtu: 2691461955/0200 VUB

Ďakujeme za pochopenie a tešíme sa na váš záujem.
Sociálna poisťovňa

Závazná objednávka na rok 2010

Objednávam si mesačník Sociálne poistenie

(cena výtlačku 1 euro, ročné predplatné 12 eur ostáva aj v roku 2010)

Od čísla / v počte ks/mesačne

Meno a priezvisko:

Názov organizácie:

Dodacia adresa:

Ulica:

PSČ a obec:

Fakturačná adresa*:

Ulica:

PSČ a obec:

IČO: DIČ:

Číslo účtu:

Tel.:

Kontaktná osoba:

Dátum:

Podpis:

Pečiatka:

* vyplniť len v prípade, keď je fakturačná adresa iná ako dodacia

A4	formát		cena	
			farebná	čiernobiela
1/1	 210 x 297 mm	 185 x 270 mm	1 991,64 € (60 000 Sk)	1 493,73 € (45 000 Sk)
2/3	 185 x 180 mm	 123.3 x 270 mm	1 493,73 € (45 000 Sk)	995,82 € (30 000 Sk)
1/2	 185 x 135 mm	 92.5 x 270 mm	995,82 € (30 000 Sk)	746,82 € (22 500 Sk)
1/3	 185 x 90 mm	 61.7 x 270 mm	746,86 € (22 500 Sk)	497,91 € (15 000 Sk)
1/4	 92.5 x 135 mm	 46.25 x 270 mm	398,33 € (12 000 Sk)	265,50 € (8 000 Sk)
1/8	 92.5 x 67.5 mm		199,16 € (6 000 Sk)	116,18 € (3 500 Sk)

*Aj tu by mohla byť
vaša inzercia...*

Sociálne poistenie, odborný
mesačník Sociálnej poisťovne

*Časopis, ktorý by nemal chýbať
žiadnemu zamestnávateľovi,
podnikateľovi či inštitúcii*

Kontakt:
Graphic Media Group, a. s. ,
Zámocká 30,
811 01 Bratislava
tel. + 421 (38) 53 00 756
e-mail: predplatne@gmgroup.sk
inzercia@gmgroup.sk
web: www.gmgroup.sk

Uzávierka inzercie: 20. dňa
v mesiaci (pre číslo, ktoré
vychádza nasledujúci mesiac)

Zľavy za opakovanie:
12x dohodou
6x 12 %
3x 6 %

Mzdy pre Vás

**Aplikáciu je možné
prevádzkovať aj cez
internet formou
služby ASP Vema.**

S ASP Vám odpadá:

- investícia do licencií
- inštalácia nových verzií
- starostlivosť o dáta a prevádzku aplikácií
- potreba budovania vlastnej technickej infraštruktúry

A navyše získate:

- garanciu prevádzky a dostupnosti
- vysokú úroveň zabezpečenia dát
- efektívnejšie služby

Ďalej ponúkame riešenie:

- Personalistiky
- Dochádzky
- Vzdelávania

Mzdy Vema:

- vhodné pre všetky typy organizácií
- rôzne typy odmeňovania (podľa Zákonníka práce, zákona o odmeňovaní zamestnancov vo verejnom záujme)
- odmeňovanie a sledovanie financovania z viacerých finančných zdrojov (napr. eurofondov)
- elektronické výstupy do Sociálnej poisťovne a do zdravotných poisťovní
- podpora pre vyhodnotenie vykazovania poistného na sociálne poistenie v mínusových hodnotách
- komplexné spracovanie ročného zúčtovania dane a ročného zúčtovania poistného na zdravotné poistenie
- výstupy do bankových inštitúcií a doplnkových dôchodkových spoločností
- rezortné štatistické výstupy tlačové, prípadne výstupy vo forme súborov (školsťvo, zdravotníctvo, TREXIMA)
- vystavovanie a archivácia personálnych dokumentov zamestnanca
- súbežné spracovanie viacerých pracovnoprávných vzťahov zamestnanca
- spätný prepočet miezd